

DOMOLJUB

Glasiilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Temno, črno je obzorje ...

Črni oblaki nad jugoslovansko državo se vedno bolj grozeče kopičijo in moramo si priznati, da stojimo pred ogromno preizkušnjo. Pretekli teden so se v Benetkah pod pokroviteljstvom Italije pogajali Avstriji in Mažari za zapadno Ogrsko, ki je po trianonski mirovni pogodbi sicer prisojena Avstriji, a je Mažari niso hoteli izročiti. Ta sicer na videz nedolžni dogodek je kakor blisk posvetil v našo temno bodočnost.

Na eni strani Italija, ki nas izmed vseh sosedov najsrdejeje sovraži in vsepovsod izrablja nesprenost naših diplomatov, naš nad vse nesrečni notranjepolitični položaj, ki je nastal največ vsled sprejetja vidovdanske ustave ter nam v zahrbtni prijaznosti odjeda kos za kosom. Jadransko morje danes tudi na jugoslovanskem breem popolnoma obvladuje in sedaj, ko je dosegla to, skuša našo državo obdati s strnjanim zidom samih zakletih sovražnikov. Odtod njeno prizadevanje za rešitev spora med Avstrijo in Mažarsko. In to prizadevanje ji je v polni meri uspelo. Kako? Brez dvoma se Mažari niso udali radi lepih italijanskih oči, če se preje niso uklonili oboroženim grožnjam Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunije ter ostrim zahtevam entente. Italija jim je morala nekaj obljubiti. Lahko si mislimo, kaj. Mažarska najbolj stremi po tem, da bi se zopet upostavila stara Ogrska. To stremljenje se je pri Mažarih že razvilo v nekako splošno bolešno razpoloženje. Zato je jedro in središče vse mažarske politike in vsega mrzličnega oboroževanja: staroštefanska ogrska krona. In Italija zna spretno izrabljati. Brez dvoma je Mažarom obljubila nekakšno pomoč v tem njenem stremljenju — že zaradi tega, da s tem na glavo udari Jugoslavijo, ki bi se v tem slučaju morala boriti za Banat, Bačko, Medjimurje in Prekmurje. Čehoslovaška bi se morala biti za Slovaško in končno Rumunija za Sedmograško.

Mažarska je razumela ta italijanski niglijaj ter je na eni strani odnehala napram Avstriji, na drugi strani pa se začela še bolj oboroževati, tako da je njena armada danes pripravljena.

Na drugi strani se vedno bolj pojavljajo na obzorju Habsburžani, ki ne morejo pozabiti svojega dunajskega sijaja. Mažarska stoji z vlado vred za Karlom in čaka samo primerne trenutka, v Avstriji je silno močna struja, ki si želi zopet monarhije pod habsburškim žezlom. Avstrijski in mažarski monarhisti pa so si kljub sporu radi zapadne Ogrske stali vedno zelo blizu in danes so si še bliže. Na Bavarskem ima monarhistična misel še vedno večino za seboj. V Avstriji se zato še danes javno govori, da je zelo blizu dan, ko se bodo Mažarska, Avstrija in Bavarska sklopile v skupno podonavsko državo z bivšim cesarjem Karlom na čelu. Ta načrt ima tudi na Francoskem in Angleškem le preveč prav odličnih pristašev in zagovornikov.

Kaj pa mi?

Čisto jasno je, da bi dobili mi v novi podonavski državi velikega in močnega sovražnika, Italija pa v neprestanem boju proti nam močnega zaveznika. Čisto jasno je tudi, da je možnost našega kulturnega in gospodarskega obstoja in napredka mogoča le v sedanji državni tvorbi, v Jugoslaviji. Nikar naj nas ne moti sedanje težko stanje, ki je prišlo zato, ker nas belgrajska žlahta raznih milijonarjev izrablja. Toda to je samo mimogrede. Že danes se vsi zavedajo, da se proti Slovencem in Hrvatom v Jugoslaviji ne more vladati; danes je vsakemu političnemu otroku jasno, da z mogočnimi koraki gremo proti najširši avtonomiji in pozneje celo proti zvezi vseh jugoslovanskih držav. Kadar dobimo Slovenici svojo avtonomijo — finančno, politično in kulturno — potem bomo sami razpolagali s svojim denarjem in pri slovenski zdravi upravi, slovenski pridnosti in podjetnosti si bomo ustvarili blagostanje, za katero nas bodo sosedje zavidali.

Podonavska država pa bo tem manjša nevarnost za nas, čim močnejša in uglednejša bo naša država. Ker pa je danes nam vsem jasno, da nam je ves gospodarski in politični ugled na zunaj vzela žlahta belgrajskih milijonarjev, ki sedi na vladi in ki je s svojo žandarsko, koruptno, velesrbsko in kulturnobojno politiko našo državo pripeljala na rob propada, zato je treba z vsemi močmi delati na to, da dobimo nove, spretno krmilarje v Belgradu, ki nimajo ravno globokih žepov, pač pa globok razum in veliko dalekovidnost. Treba bo uposta-

viti parlament, zbor ljudskih zastopnikov, ki ima žal danes manj besede kot nekdanja ruska дума. Treba bo, da parlament odločuje o najvažnejših zunanjepolitičnih, finančnih in notranjepolitičnih vprašanjih, o katerih danes odločuje belgrajska žlahta brez moledovanja srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda. Treba bo čimpreje izpremeniti ustavo, ki je glavni vzrok našega slabega notranjepolitičnega položaja.

Kadar bo naša država notranje urejena in močna, bo imela ugled tudi na zunaj. Potem pa se ji tudi njenih zunanjih sovražnikov ne bo treba bati.

Višjemu šolskemu svetu.

Slovenec je prinesel 18. t. m. poročilo, da je na tretji mestni šoli v soboto dne 15. t. m. učitelj srbohrvaščine pozval učece: »Oglase naj se vse, ki so vpisani pri Sokolih!« In vstalo jih je — sedem. Učitelj nadaljuje: »Pričakujem, da boste do prihodnje ure vpisani vsi!«

Kolikor nam je znano, je sklep Višjega šolskega sveta ta, da se v šoli ne sme agitirati ne za Orla, ne za Sokola, kar je po našem mnenju edino pravilno. Sedaj ti pa pride svobodomiseln učitelj, ki misli, da sme danes počenjati, kar se mu zljubi, in v šoli javno pritiska na učence, da morajo pristopiti k Sokolom. Seveda, otroci pa stariši že vedo, kaj bo, če se to ne zgodi. Proti tej brezmejni predrznosti svobodomiselnega učitelja najodločneje protestiramo. Sokol je za nas in za vse verne stariše in otroke protiverska organizacija. Kot tako so jo obsodili — in tudi dokazali — jugoslovanski škofje, naši najvišji pastirji, torej dovolj močna verska avtoriteta, ki edina ima pravico soditi, kaj se z vero strinja, kaj ne. Če torej svobodomiseln učitelj sili verne otroke k Sokolu, je to nasilje na svobodno prepričanje otrok in njihovih starišev.

Odločno zahtevamo, da višji šolski svet naredi v tem oziru enkrat red. Ali naj resno pozovemo krščanske stariše, da si bodo sami red delali? Ali naj resno pozovemo vse slovensko krščansko ljudstvo na splošni bojkot proti predrznemu svobodomiselnemu učiteljstvu, ki menda smatra za svojo nalogo, vsiljevati otrokom svojo sokolsko svobodomiselnoprepričanje.

Prosimo in zahtevamo, da se napravi v tem oziru popoln red!

Gospodarski obzornik.

Važno za vinogradnike.

(Konec.)

Zadnjič smo prinesli natančen deloma dobeseden posnetek nove postave o vinski užitnini. Danes nekoliko k tej postavi potrebnih pojasnil in — kritike.

Lanska postava o užitnini na vino se je bistveno poostrila v dveh ozirih. Prvič je užitnina povišana. Dosedaj je znašala 32 kron na hl, od sedaj naprej 140 K. To užitnino plača, kakor dosedaj, tisti, ki vino od kmeta-vinogradnika kupi, dalje vinogradnik, ki sam vino na drobno prodaja ali je sam obenem vinski trgovec. Kmet-vinogradnik sam torej ne plača užitnine. Da pa je pri tem kmet-vinogradnik tudi — čeprav posredno prizadet, je jasno. Zakaj vinski trgovec oziroma gostilničar ne bo sam plačal te užitnine, temveč bo skušal svoj dobiček obdržati in ga — kakor je bila dosedaj in vedno trgovska praksa, kadar so bili indirektni davki na kakšno blago povišani — še zvečati. Zato bo kupec na eni strani pritisnil na konsumenta, da bo dražje plačeval vino, na drugi strani pa na kmeta, da ga bo ceneje prodajal.

Jako nejasna je točka 9. člena XVIII., ki govori o užitnini prostem vinu za domačo potrebo. Postava govori o »vinogradnikih, ki se bavijo s prodaja vina na drobno ali debelo«. Kakor je bila dosedanja praksa in kakor razlagajo finančni krogi, vinogradniki, ki prodajajo vino na debelo, niso kmetje-vinogradniki, ki pridelujejo vino in ga prodajajo, temveč vinski trgovci, ki so obenem vinogradniki. Iz tega sklepamo, da je tozadevna določba lanske trošarinske naredbe ostala ista: da torej sme kmet-vinogradnik porabiti vina za domačo potrebo kolikor hoče. Njegova dolžnost je le, da vse vino 24 ur potem, ko ga je vkletil, naznani finančni kontroli. Finančarji pa imajo vedno pravico vstopiti v klet in pregledati zalogo. Kmet ima dolžnost naznani tudi po 24 urah, kadarkoli kaj vina odproda.

Sedaj pa pride vprašanje: čemu pa je kmet obvezan naznani vino? Naj to stori vinski trgovec, gostilničar in magari vinogradnik, ki toči vino na drobno. Po pravici pravi poslanec Sušnik, da je to nepotrebna šikana, mučenje našega kmeta. Le davčna oblast bo natančno vedela za vsak liter, ki ga kmet pridelal...

Druga stvar, ki je nova, so grozne kazni. Če kmet zamudi vino naznani, se mu kar brez usmiljenja narekuje kazen: petdo desetkratna užitnina in zaplemba vina. Torej na hl 700—1400 kron in zaplemba vina. Marsikateri kmet ima daleč do finančne straže, nima časa, da pozabi itd. In nato kazen brez usmiljenja! Po avstrijski postavi se je ta kazen omilila, naša trošarinska postava, pod katero od sedaj naprej spada tudi vinska trošarina, ne pozna prizanašanja. Na ta način lahko celo kmetijo uničite. Zato je Jugoslovanska kmetijska

zveza najodločneje protestirala in upamo, da se bo doseglo olajšanje.

Do tačas pa opozarjamo kmete, naj vestno vrše svojo dolžnost, da se izognejo visokim kaznim.

Od merodajne strani smo bili naprošeni, naj objavimo še to-le: Belokranjci imajo svoje vinograde tudi na Hrvaškem, kjer sicer ne velja ta trošarinski zakon, vendar se mora vino takoj naznani, kakor hitro je prepeljano na to stran. V tem slučaju — če je finančna straža več ur daleč — zadostuje tudi, če naznaniš na svojo občino. Pa samo v tem slučaju.

»Kmetijski list« se skuša izgovarjati, da je ta vinska trošarina že od lanskega leta, ko samostojni še niso bili na vladi. Vinska trošarina je od lanskega leta, res, toda s tem razločkom, da je bila lansko leto 32 K za hl, letos pa je 140 K. Lansko leto so bile nizke kazni in še te je bilo možno omiliti, letos je napovedana petdo desetkratna kazen z zaplemba vina — brez usmiljenja. Lansko leto, ko je bilo določeno, koliko se sme porabiti vina za domačo potrebo, je bila seveda razumljiva določba, da mora kmet naznani vso svojo zalogo vina, letos je ta razlog odpadel, dolžnost neprijetnih naznani pa je ostala. In vse to je prinesla letošnja odredba o vinski trošarini tudi s podpisom ministra Puelja. Zato je vsak izgovor brezuspešen.

Protest proti brezglavi politiki.

Poslanec Anton Sušnik je poslal finančnemu ministru sledeči protest:

Finančni zakon za leto 1920-21 predpisuje posebno za Slovenijo za vino, vinski mošt in vinsko brozgo trošarine 32 K na hl, ki je pa z najnovejšo tozadevno naredbo povišana na 140 K. Pravilnik o trošarini na vino z dne 7. sept. 1920 št. 8801 pa določa, da je trošarina prosto samo ono vino, ki ga vinogradnik porablja za lastno potrebo in za delavce, zaposlene v vinogradniškem obratu. Množino takega vina določi pristojni užitninski urad sporazumno s poljedelcem, oziraje se na število članov in obseg vinogradniškega obrata. V to svrhu mora producent vina ves svoj pridelek prijaviti pristojni finančni oblasti najkasneje 24 ur, ko je vino v kleti. Prestopki se kaznujejo po določilih kazenskega zakona o dohodarstvenih prestopkih.

Toda komaj je ta naredba stopila dobro v veljavo, so že spoznale oblasti same, da je kruta in neizvedljiva. Že 20. novembra istega leta je finančno ministrstvo izdalo novo naredbo, po kateri so producenti vina za one množine vina lastnega pridelka, ki jih porabijo zase in za svoje gospodarstvo, oproščeni plačevanja trošarine. Porabo vina lastnega pridelka za svoje gospodarstvo jim ni treba naznani; kontrole pa tudi ti producenti niso oproščeni. Po tej naredbi torej odpade uradna določitev množine vina za domačo porabo

kakor tudi vsako plačevanje trošarine za ono vino, ki bi se porabilo doma preko oblasti dovoljene množine, kakor je to predvidevala prvotna naredba. Vinogradnik zase in svoje gospodarstvo lahko porabi vina kolikor hoče, veliko ali malo, en del ali pa vsega, za to mu ni treba vprašati finančne oblasti in tudi ne plačati nobene trošarine. Kljub temu pa so producenti vina še nadalje podvrženi kontroli, t. j. ves svoj pridelek morajo še vedno najkasneje 24 ur, ko je spravljeno v klet, naznani pristojni finančni oblasti. Zakaj to? Nemogoče je najti pametnega vzroka, zakaj je ta določba ostala, ni si je mogoče tolmačiti drugače, kakor kot pogrešek, povzročen vsled površnosti ali pa kot čisto navadno šikano.

To šikaniranje pa postane tem občutnejše, če vpoštevamo okolnost, da se prestopki ne kaznujejo več po predpisih kazenskega zakona o dohodarstvenih prestopkih, kakor v prvi naredbi, ampak po čl. 77 pravilnika za splošno trošarino, ki določa nenavadno visoko kazen. Kdor pravočasno ne naznani vsega pridelanega in vkletenega vina, zagreši tihotapstvo in plača za vse vino poleg redne užitnine še petdo desetkratno trošarino; vino s posodo vred pa zapade državi.

Ta čezmerno visoka denarna kazen za brezpomembni prestopki in vrhu tega še konfiskacija vsega vina, je tako kruta in krivična naredba, da se mi zdi naravnost nemogoče, da bi mogla še nadalje obstojati v moderni, demokratični in pravni državi.

Zato moram v imenu Jugoslovanske kmetijske zveze, v kateri je organizirana velika večina slovenskih poljedelcev in vinogradnikov, najodločneje protestirati proti nedemokratični in krivični naredbi in proti nepotrebemu šikaniranju našega ljudstva. V imenu pravice in v interesu reda in mira v državi prosim gospoda ministra, da omejeno naredbo takoj ukine.

Ljubljana, dne 11. oktobra 1921.

Nakup živine za izvoz.

Piše poslanec Janez Brodar.

Zadnje čase se iz naših krajev izvažajo veliko število živine, kar je iz gospodarskega ozira zelo pametno, da bode kmet zamogel ob velikem pomanjkanju krme prerediti čez zimo vsaj še plemensko živino, katero nujno rabi za svoje gospodarstvo. V prvi vrsti seveda pridejo tukaj v poštev krave. Nekateri ljudje, in to v prvi vrsti od mestnih ljudi, večkrat zabavljajo in se pritožujejo čes, vse bodo izvozili, kaj pa bomo mi doma jedli.

Seveda to govorijo ljudje, ki gospodarskih razmer kmeta ne poznajo. Pameten gospodar nikdar ne proda svoje živine več, kakor jo je prisiljen prodati, ker si s preveliko odprodajo živine oškoduje svoje gospodarstvo. Dober pridelek zavisi v prvi vrsti od gnoja. Ako ima posestnik več živine, ima več gnoja, ako ima več gnoja, več pridelka, kar ve vsak gospodar in zato vsak redi živine, kolikor le največ more. Zato je nespametna misel in neupravičen strah nekaterih ljudi, da bi naš kmet radi dovolj nega izvoza odprodal preveč svoje živine. Odprodal jo bode le toliko, kolikor jo je prisiljen ob letošnji hudi suši.

Vzemimo slučaj, da bi izvoz ne bil dovoljen. Za domač konsum bi potrebovali kvečjem eno tretjino živine, kar jo ima kmet letošnja jesen na prodaj; za noben denar bi je ne mogel prodati in bi bil tako prisiljen jo še dalje rediti v hlevu. Koncem januarja ali februarja bi po večini kmetom zmanjkalo krme. Kaj pa potem? Kupi seno! Kje? V državi SHS bi se je ne dobilo za noben denar, hajdi v Italijo! Italijansko seno že danes stane 5—6 kron kg, spomladi bo gotovo do 8 kron; posebno če bi se še pričelo nakupovati v velikih množinah, bi se takoj podražilo. Računaj 10 kg sena na dan za eno goved (to pa le toliko, da jo ravno pri življenju še obdržiš), je 80 kron na dan seno. V štirih mesecih za eno goved bi stalo seno okrog 10.000 K, torej več kakor bi bila sploh žival vredna. Na kakle dohodke za mleko pa ob taki krmi sploh ni misliti, ker ne bi bilo o njem ne duha ne sluha. Še za domačo potrebo bi ga ljudje ne imeli, kaj šele za oddajati v mesta.

V treh do štirih mesecih bi torej kmet toliko dal za krmo, kolikor bi bila njegova živina vredna. Ali bi ne bilo to nespametno gospodarstvo? Ali bi ne bil to gospodarski grob kmeta samega? Ob takem gospodarstvu bi se naš kmet v enem letu tako zadolžil, da bi težko še kdaj izlezel iz njega. V tako gospodarstvo našega kmeta vendar ne more nihče siliti. Ne učite našega kmeta gospodariti. On že sam dobro ve in zna, kaj mu je treba ob takih izrednih slabih letinah ukreniti, kakor je letošnja. Treba bi bilo le, da bi našega kmeta malo več poslušali in upoštevali njegove želje, namesto da se zabavlja čezenj po gostilnah in kavarnah. Tako bi bilo boljše za vse, ne samo za kmeta. Vsled letošnje suše bomo trpeli vsi brez izjeme: kmetje kakor meščani.

Kmetje bi imeli marsikaj za prodaj, česar letos nimajo, živine pa preveč. To se bo prihodnje leto zelo maščevalo nad njimi. Seveda bo kdo rekel: kmet vedno tako govori, pa ima vedno vsega zadosti. Jaz pa pravim: Kmeta nobeden ne vidi, kadar je v gospodarskih težkočah in stiskah, česar drugi ne čutijo, pač pa ga vidijo in vpijejo na vse grlo, kadar svoje pridelke kakšen krajar dražje proda. Ako bi sedaj še živino, ki jo edino še ima za prodaj, bil prisiljen dati pod ceno, kje potem prihodnje leto dobiti denarja za vse upravne stroške? Seveda bodo meščani tudi trpeli vsled draginje, ali kmetje mar ne? Vsakomur bo treba malo potrpljenja.

Vsekakor pa je sedaj zanimivo opazovati na naših trgih nakup živine za izvoz. Kadar pridejo na trg italijanski trgovci, je cena 28 K, če jih ni, pritisnejo domači kupci na 22 K. Ravno zato si domači mesarji in živinski trgovci lastijo pravico, da imajo edino oni pravico do nakupa živine na naših sejmih in ne pustijo nobenega italijanskega trgovca na sejm s tem namenom, da potem oni — mesarji in prekupeci — nakupujejo za nje in sicer za precej masten dobiček. Največkrat se čuje, da imajo od kilograma žive teže 1 krono, torej od vola težkega 500 kg, 500 kron. Ako jih kupi na enem sejmu 50 glav, zasluži tak prekupec 25.000 kron en dan. Zato ni čudno, da se ti živinski verižniki včasih skoro stepejo, kdo bode nakupoval za Italijana in pritisnjajo

na kmeta z vso silo, da bi ceneje dobili živino in tako bolj ustregli italijanskemu trgovcu, da mu še nadalje poveri nakup. Ta način nakupa pa je v veliko škodo našega kmeta in gredo milijoni in milijoni denarja v žepe prekupčevalcev, za milijone in milijone pa dobijo živino Italijani ceneje, kakor bi jo sicer radi plačali in morali plačati, zato pritisnjajo na kmeta domači prekupčevalci, da jim je potem Italijan bolj naklonjen in mogoče se dobi še kakšen tiščak povrh. Kje je tukaj oblast? Ali inamo oblast res samo zato tukaj, da štiti samo verižnike, kmeta pa pusti, da ga sme vsak izkoriščati in odirati kakor se to kateremu poljubi. Kje so samostojni, da ne napravijo nobenega reda. Meni se celo zdi, v kolikor sem dobil vpogleda na sejmu v Kranju, da naša oblast to oduševstvo celo podpira. Dokaz: v Kranju na trgu je bila cena boljšim volom, ki so se nakupovali za izvoz v Italijo, že več pondeljkov najvišja do 20 kron kilogram. Ob istem času pa slučajno pridem v Ljubljano k nekemu trgovcu. Slučajno so pa v istem času prišli k njemu italijanski trgovci ter ga prosili, naj bi prevzel zanje nakup živine, kar pa je on odklonil. Ko pa italijanski trgovci povedo, kako ceno da plačujejo živino, sem naprosil trgovca, da pride z njim v pondeljek v Kranj na sejem, da Italijani direktno nakupujejo živino od kmetov in tako dobe kmetje polno ceno. Takoj pa, ko so se italijanski trgovci prikazali v Kranj na sejem, so jih obsuli razni prekupeci ter prosili, da zanje nakupujejo, katerih prošnje pa smo odbili s pripombo, da bodo Italijani že sami nakupovali. Ko so videli, da jim je mastni dobiček vzeti in da kmeta ne bodo več mogli držati v svojih kleščah radi cene živini kakor prejšnje semnje, so to hoteli na vsak način preprečiti. Pričeli so skakati ob tla in se pridušati, hoteli po pomoč k orožnikom, da vendar preprečijo še do časa Italijanom nakup, da bi kmet ne zvedel, kako ceno da plačujejo. Orožnik je bil res takoj tukaj ter zahetval od Italijanov obrtnega lista za nakup živine na kranjskem sejmu. Italijana pokažeta potne liste, da imata pravico nakupovati živino v državi SHS, kar se je orožnikom zdelo, da ne zadostuje. Zato prepovedo Italijanom nakup živine in zahtevajo, da se s sejma odstranijo. Nato jaz predstavim zastopniku ljublj. trgovca, da ima pa on pravico nakupovati živino, ako Italijani ne smejo; »dobro«, pravi orožnik, »Italijani sami pa ne smejo.« Italijani gredo po sejmu, da bi videli, za koliko vagonov bi se živine dobilo, da bi takoj naročili vagon. Kar zopet prihiti orožnik in zahteva, da se Italijani odstranijo. Ko so prekupeci videli, da se bode živina nakupovala za navzoče Italijane, so hitro pokupili za hrbtom vse boljše vole brez vsakega pritiska na kup. Kakor je kateri cenil, tako je prodal. Naši kmetje so bili do skrajnosti razburjeni, ker so videli nakane domačih prekupčev. Treba bi bilo samo migljaja in prekupeci bi bili frčali s semnja. Kmetje so bili tudi zelo razburjeni, ker so videli, kako oblast (orožništvo) podpira verižnike in ne pusti, da bi smeli Italijani sami direktno od kmeta nakupovati in da bi tako kmetje dobili polno ceno za svojo živino. Ali se ne pravi to, da oblast podpira verižništvo!!!

Toliko se vedno govori in čita odredb od naše vlade, da prekupštvo, verižništvo podražuje vse proizvode in da je treba to z vso silo pobijati in odpraviti. Da, da, mi to dobro razumemo, kadar gre za koristi meščana je vsa oblast pokoncu in vsi aparati izmenitno delujejo. Kadar pa gre za koristi kmeta in za to, da se štiti njegovi interesi, kar bi bilo popolnoma opravičeno, takrat pa je vsa oblast mrtva, gluha in slepa in še celo podpira tiste, ki pišejo kri kmetov krvavih žuljev, katere so pa dobili v dolgih letih pri vzreji svoje živine. Takega oduševstva naši kmetje še ne pomnijo, kakor je danes, pod nobeno vlado.

Vlado opozarjamo na to, kako podpira in žrtvuje milijone za to, da se dela ne samo doma temveč tudi po drugih državah reklama za naše obrtne in industrijske izdelke, kako se ob največji podpori vlade prirejajo veliki vzorčni sejmi, kamor se z vso močjo vabijo tuji trgovci, da pri nas sklepa-jo kupčije za naše obrtne in industrijske izdelke. Kadar pa naš kmet priredi svoj semenj in slučajno ali po posredovanju njegovega zastopnika, pride tuj kupec, ki ga sicer pri industriji vlada silno rada vidi in vabi — tedaj pa ne le, da ne da kmetu nobene opore, temveč celo odganja tujega kupca samo zato, da pomaga domačim verižnikom odirati našega kmeta. Ko bi vlada tako delala z našo industrijo, bi ves kapitalizem vzdignil revolucijo, če pa dela tako s kmetom, ki je steber države, je pa seveda vse prav. In v tej vladi sede in soddločujejo tudi samostojneži, ki hočejo biti zastopniki kmetov. Vemo pa, da samostojneži ne bodo ničesar storili, ker so ti verižniki po večini najboljši pristaši Samostojne stranke.

Še med vojsko, ko nismo imeli nobene svobode, se ni tako na debelo odiralo kmeta. Na stotisoče živine se izvažalo in je pri vsaki naš kmet prikrajšan vsled prekupcev najmanj za 500 kron, kar znaša težke milijone. Tudi na trgih se ponovno pobirajo kmetovim ženicam jajca, puter, maslo itd., kakor da bi to draginja in pomanjkanje zagrešil kmetov stan, ko vendar mora vsak pameten človek vedeti, da vsa draginja kmetovih pridelkov in pomanjkanje prihaja od slabe letine, katero najbolj občuti kmet sam.

Radi mojega nastopa za koristi kmeta na živinskem trgu v Kranju me v dolgem članku napada liberalni list »Ponedeljek« s člankom, pod katerim je podpisan »Kranjčan«. Za ta članek se pa dopisniku lepo zahvaljujem, ker mi daje najlepše spričevalo, da res delam za tiste, od katerih sem izvoljen in tako, kakor oni zahtevajo. Prosim »Kranjčana« še za par takih člankov v »Ponedeljeku«, potem priporočim našim kmetom, da si ga naročijo, ker bo to najboljša agitacija za mojo osebo.

Ker pa se dopisnik tega članka hoče toliko zavzemati za revnejše sloje, mu pa povem, da ste za to najmanj upravičeni vi, liberalci, zaščitniki kapitalistov, največji izžemalci vseh delavnih slojev brez razlike stanu, ker nikdar in nikoli še niste imeli pravega namena zavzeti se za nižje revno ljudstvo in mu pomagati. Zato vam tudi dolavno ljudstvo ne zaupa.

Dopisnik hoče tudi delavno ljudstvo in sploh konsumente nahujskati proti kmetu,

kar mu pa seveda ne bo uspelo, ker delavsko ljudstvo po veliki večini izhaja iz kmetijskih vrst in dobro ve, koliko kmet dela in trpi, da se zamore slabo preživeti. Sicer pa je škoda izgubljati vsake besede in odgovarjati kranjskim liberalcem, ker tako vem, da sem jim trn v peti. Akoravno pa bodo hoteli imeti boj z nami kmeti kranjske okolice, ga radi sprejmemo, in sem prepričan, da se bo končal na veliko škodo kranjskih liberalcev samih, na kar že danes pozivam vse naše kmete.

Zahteva nas kmetov pa je, da oblast oskrbi za red na na živinskih trgih in da ma vsak trgovec, tako tudi italijanski, pravo do nakupa naše živine.

Nova bremena za našega kmeta.

(Konec.)

Pristojbina na vozove.

Finančni minister tudi vozov ni pustil pri miru. Tako je treba za vozove na vzmeteh (fedrih), katerih je na kmetih veliko — plačati za vsakega 200 dinarjev. Kaj takega je pač mogoče le pri nas in nikjer drugje na božjem svetu. — Tudi lovske karte so dražje. Cena za njih se ravna po psih. Ako lovi lovec sam brez ps. stane na leto 30 din., z enim psom 40 din., z dvema 50 din. itd. Lovska karta velja za eno leto.

Za živinske potne liste so 3 vrste pristojbin in sicer:

Za male živali, ovce, koze ali prešiče 20 par za vsako žival. Na enem živinskem potnem listu more biti vpisanih več istovrstnih živali, ki pa mora imeti toliko kolkov po 20 par, kolikor je vpisanih živali. Za enega konja ali rogato žival, pred dvema letoma, osla ali mezga ne glede na starost po 50 par, za enega konja ali eno rogato žival v starosti nad 2 leti po 1 din. Za prenos lastništva na kupca se plača še posebej za vsako malo žival po 20 par, za ostale pa po 50 par. Te pristojbine se v obliki kolkov prilepljajo na hrbe živinskih potnih listov in tam uničujejo. Pristojbin proste so majhne živali kot bolhe in podobne živalice. Če se n. pr. prižene na semenj krava s teletom, kobila z žrebičkom itd., potem se mora prilepiti na živinski potni list še kolek za 50 par. Ako se izmed živali, ki so skupno vpisane v potrdilo, proda ena žival, mora za kupljeno žival kupec izposlovati novo potrdilo, prodane živali pa se morajo odpisati na hrbtu prvega potrdila. Železnice in parniki ne smejo sprejemati živali brez potrdila v odpremo. Kdor ravna drugače, se kaznuje za vsak primer s 100 dinarji.

Proglasitev za polnoletne, umrle itd.

Za prošnjo, da se mladoletna oseba proglasi za polnoletno, znaša pristojbina 50 dinarjev, da se kdo proglasi za pogrešanega, umrlega, umobolnega ali zapravljivca pa 10 dinarjev. Za tiste, ki se pogrešajo izza vojne l. 1914 do 1918, ali ki so umrli med to vojno, znaša pristojbina 2 dinarja 50 par.

Pristojbine za izgubljene listine.

Za prošnjo, da se raztrgana ali izgubljena listina zamenja za novo ali proglašena neveljavno, se plača od vrednosti do 1000 dinarjev 5 dinarjev za vsakih nadaljnjih 100 dinarjev se po 40 par. Ako na izgubljeni listini ni označena vrednost, potem znaša pristojbina 10 dinarjev.

Pristojbina za oporoke.

Za sestavo oporoke pred sodnikom na sodišču znaša pristojbina 20 dinarjev, za vsako polo izven sodišča pa 50 dinarjev. Z hranitev oporoke pri sodišču je treba plačati 50 dinarjev, za zahtevo, da se oporoke odpre ali razglasi, pa 20 dinarjev.

Za preiskavo in obsodbo

po davčnih, carinskih, užitinskih in pristojbinskih zakonih se plačuje pristojbina v razmerju višine odmerjave kazni. Do vštveh 100 dinarjev 5 dinarjev, od 100 do 300 dinarjev 10 dinarjev, od 300 do 500 dinarjev 15 dinarjev itd.

Domine.

V Belgradu poznajo tudi domine. Ta finančni minister mora biti pa res kunšten gospod. Zato se jih je spomnil, da znaša pristojbina na domine in kvarte za vsako igro 15 dinarjev.

Za dovolitev žage

ali za podaljšanje obrata na prej dovoljeni žagi, z vsako žago — ravno ali krožno — na leto in sicer za domače (potočne) žage po 20 din. na leto, za umetne (parne) po 30 dinarjev.

Za prijavo sekanja lesa

v domačih gozdovih, ki so prevzeti na licitaciji ali s pogodbo za vsako gozdno parcelo 10 din., v državnih, občinskih, cerkvenih in vaških gozdovih za vsak gozd po 12 dinarjev.

Za nalog ali opomin

s katerim se kdo opominja, da je treba plačati pristojbino, znaša pristojbina 5 dinarjev.

Za izbris ali znižbo intabulacije.

ali zaznambe je plačati, ako se ne izdajajo odločbe o tem ali se pri sodišču o tem ne posluje naprej, 5 dinarjev, če se pa to vrši, potem 10 dinarjev. Za vsako vrsto izbrisa je plačati vsako takso posebej. Za izpiske in potrdila o intabulaciji, zaznambi itd. od pole 5 dinarjev. Za vpogled intabulacijkih knjig 4 din.

V civilnih sporih,

ki se preiskujejo, obravnavajo in vodijo pri sodiščih, je plačati za razne potreščine do vrednosti 400 din. 20 din., od 400 do 1000 din. 40 din. itd.

Za davčno prijavo

znaša pristojbina 2 din., za davčno knjižico 3 din.

To bi bile v glavnem pristojbine, ki zanimajo našega kmeta. V prihodnjih številkah pa bomo navedli nekaj slučajev, kaj je vse podvrženo pristojbinam. Za danes naj omenimo, da so podvrženi pristojbinam celo pravoslavni, mohamedanski in ži-

dovski duhovniki. Če kdo pri pravoslavni postane škof (episkop), mora plačati pristojbino 500 dinarjev itd. Katoliških duhovnikov se zaenkrat še niso spomnili. Kako bo v bodoče, ne vemo.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	10. okt. 14. okt. 17. okt.		
	K v	K v	K v
ameriški dolar	238 —	253 —	265 —
avstrijska krona	— 10	— 12	— 15
češkoslovaška krona	— —	2 70	— —
angleški funt	950 —	— —	1045 —
francoski frank	— —	— —	— —
italijanska lira	9 60	9 50	10 50
bolgarski lev	— —	— —	— —
carski rubel	— —	— 11	— —
grška dragma	— —	— —	— —
nemška marka	1 98	1 90	1 85
rumunski lej	2 —	1 90	— —
švicarski frank	40 —	— —	— —
poljska marka	— —	— —	— —
mažarska krona	— —	— —	— 42

g Vojna posojila. Naše obvestilo o obveznicah predvojnih in vojnih posojil nekateri čitatelji napačno razumejo. Določeno je: tisti, ki imajo vojne in predvojne obveznice (obligacije, torej papirje) pri avstro-ogrski banki na Dunaju, tisti naj napravijo prošnjo pri generalni direkciji dolgov v Belgradu. Avsto-ogrška banka je na tem, da popolnoma preneha, zato hoče vrniti razne obligacije tistim, ki so jih pri njej deponirali. Kdor je pazno prebral notico, ki je povzeta iz Uradnega lista, je to itak razumel.

g Izplačilo priznanic 20 odstotnega odbitka. Izplačevanje priznanic do 1000 K se prične še tekom meseca oktobra, za vsote nad 1000 K pa se bodo izdale državne obveznice s tri odstotnimi obrestmi in amortizacijo do leta 1935. Ko bo objavljena zamenjava kron na osvobojenem delu Dalmacije, bo ministrstvo izdalo tudi odločitev glede tisočkronskih bankovcev s ponarejenimi znamkami.

g Vrednost našega denarja vedno bolj pada. V Švici je vrednih 100 naših kron le še 1 frank 85 santimov (= 1 K 85 v). Daleč nas je že pripeljala liberalna samostojna vlada. Če bo šlo tako naprej, potem bo prišlo naše gospodarstvo kmalu na boben kljub bogastvu naše države.

g Ponarejen italijanski denar. Na Dunaju so se pojavili ponarejeni italijanski bankovci po 50, 100 in 1000 lir. Kakor poročajo dunajski listi, so ti bankovci zelo dobro ponarejeni.

g Papirnatega denarja na Češkoslovaškem imajo za 11 milijard -38 milijonov 974 tisoč češkoslovaških kron. Od te vsote je pokritih z zlatom in srebrom le 346 milijonov 371 tisoč kron.

g Zakaj raste vrednost dolarja. Ne-prenemoma rastočo vrednost dolarja povzroča Nemčija, katera kupuje dolarje, da z njimi plačuje vojno odškodnino. Tako plačevanje bo uničilo vse majhne države, pa je antanta s tem kaznovala razen premagancev tudi zmagovalce.

g Vojna posojila bivše monarhije nameravajo spremeniti na Češkoslovaškem v državna posojila. In pri nas?

CENE.

g **Mariborski trg.** Na zadnjem semnju so bile cene: Mladi prašiči 3—4 tedne stari 80 do 100 K komad, 6—8 tednov stari 200 do 250 K komad, do 4 mesece stari komad 600 do 750 K, do 7 mesecev stari 800 do 900 K, 9 do 10 mesecev stari 1000 do 1100 kron, stari 1 leto 1500 do 2400 K. Plemenjske svinje za 1 kg žive vage 28 do 30 K, poldebele za zakol 1 kg mrtve teže 32 do 36 K. Koza komad 300 K. — Pšenica 8 do 9 K, rž 7 K, ječmen 6 do 7 K, koruza 8 K, oves 5 K za 1 kg. — Seno se je zopet podražilo in je po 630 do 680 K, otava je po 600 do 650 K, slama po 350 do 400 K za 100 kg.

g **Žitni trg.** Položaj na žitnem trgu postaj od dne do dne trdnejši. Dosedanje nezanimanje za blago od strani kupcev počasi pada ter se že čuti močno povpraševanje po blagu. Pridelovalci pa ponujajo vedno manj blaga na prodaj, ker imajo rajše dobro blago kot pa slab denar, ki vedno bolj izgublja svojo vrednost. Ako ostane tak položaj kot je sedaj, potem je gotovo, da bodo cene še zelo poskočile.

g **Cene žita.** V Zagrebu stane pšenica 1070 K, bosenski oves 760 K, slavonski oves 780 K, ječmen 920 K, koruza 860 K, moka 1650 K, mekinje 560 K.

g **Cene na češkoslovaškem.** Pšenica 420 do 445 K, rž 375 do 390 K, ječmen 360 do 385 K, oves 330 do 335 K, koruza 320 do 330 K, leča 900 do 1200 K, repno seme 650 do 675 K, mak 1350 do 1450 K, rdeča detelja 1500 do 3800 K, bela detelja 2000 do 4000 K, švedska detelja 2200 do 2500 K, lucerna 2800 do 3000 K, seno 290 do 320 K, slama 65 do 125 K za 100 kg. Cene so navedene v češkoslovaških kronah.

g **Cene na Mažarskem.** Pšenica 1800 do 1820 K, rž 1370 do 1380 K, oves 1460 do 1480 K, lucerna 9500 do 1.100 K, bučne peške 3000 do 3200 K za 100 kg. Cene so navedene v mažarskih kronah.

ŽIVINA.

g **Izvoz živine v Italijo je res zabranjen.** Italijanska vlad se izgovarja na bolezen. Splošno mnenje pa je, da je to samo nagajanje od strani Italije, ki nagaja Jugoslaviji, kjer le more. Koliko časa bo izvoz zabranjen, se ne ve.

g **50 tisoč ovac je dovoljeno izvoziti iz naše države.**

DAVKI.

g **Novi davki.** Po vesteh listov je direkcija davkov predložila ministrskemu svetu predlog za povečanje drž. dohodkov. Predlaga se trikratni dosedanji davek na reklame, na alkoholne pijače itd. Onim, ki plačajo manj davka kot sto dinarjev, se davek ne bo povišal.

RAZNO.

g **Proti vinski trošarini.** Jugosl. Kmetška zveza je poslala po poslancu Sušniku na min. predsednika in finančnega ministra novo interpelacijo, kjer zahteva 1. da se nesrečna uredba glede kontrole, krute kazni in zaplembe vina takoj ukine, 2. da se uvede amnestija (pomilostitev) za vse prestopke, ki so jih zakrivali vinogradniki od septembra oz. novembra 1920; 3. da se

v duhu ravnopravnosti in v smislu ustave, ki predvideva izenačenje davkov za celo državo, takoj izenači trošarina na vino v celi državi; 4. da se uvede takoj najstrožje postopanje proti onim finančnim stražnikom, ki so hoteli z oboroženo silo vršiti svojo službo, v kar gotovo niso poklicani, in vsled tega povzročili odpor in streljanje.

g **Naredba za vinograde.** Ministrski svet je sprejel naredbo o obnovitvi vinogradov in pospeševanju vinogradništva.

g **Zelo važno za kmete, posestnike vinogradov in gostilničarje.** — Spisal sem knjigo, s pomočjo katere si lahko vsak sam hitro izračuni površino vsakovrstne oblike, parcele, in vsebino vsakovrstne posede, kakor soda, kadi, cilindra itd. ter ugotovi se še nahajajočo tekočino v litrih, sodih itd. S pomočjo te knjižice ugotoviš živó težo goveje živine brez tehtnice, ako znaš le dve števili seštetih in eno odšteti. Knjiga bo 9 cm široka in 14 cm dolga in zelo pripravna za žep. Vezana bo v platno. Cena knjigi je s poštnino vred samo 34 K. Naročniki naj naročajo knjigo najpozneje do 15. novembra 1921 na naslov: »Društvo finančne kontrole v Ljubljani«. Z naročbo vred je poslati polovični znesek 17 kron. Pripominjam, da se da knjiga samo sedaj v tisk in je pozneje ne bo mogoče dobiti več. — Zalagatelj.

g **Vinska letina na Dolenjskem je dobra.** Grozdje je sladko, le jagode so bolj drobne; pač posledica prevelike suše. V nekaterih vinogradih se je letos pojavila grozdna plesnoba.

g **Oklic gozdnim posestnikom.** Vsled izredne suše je nastalo v Sloveniji veliko pomanjkanje krmil za živino. Ker se bo porabila slama za krmo, bo nedostajalo tudi stelje in zategadelj za prihodnje leto tudi gnoja. Temu se da vsaj deloma odpomoči s tem, da se ukoristi trava po gozdih in da se porabi za nasteljo listje, kar ga bo v gozdih na razpolago. Zaradi tega se vabijo lastniki gozdov, naj letos izjemoma dovolijo živinorejcem ali brezplačno ali proti primerni odškodnini, grabiti listje po svojih gozdih — kolikor ga sami ne potrebujejo — da jim bo mogoče napraviti zadostno nasteljo. Razen tega naj gozdni posestniki sedaj jeseni, ali brezplačno ali proti primernemu plačilu, dovolijo pašnjo in ukoriščenje trave po gozdih — seveda le tam, kjer bi to ne škodovalo gozdoreji in kjer je to dopustno iz gozdnopolijskih ozirov — da bo živinorejcem mogoče, čim dalje vzdrževati živino pod milim nebom in potemtakem pripravljeno krmo ohraniti za zimske mesece. Pokrajinska uprava za Slovenijo. Oddelek za gozdarstvo. Po naročilu pokrajinskega namestnika: Kremenšek s. r.

g **»Slovenski Sadjar«,** ilustrovan list za pospeševanje sadjarstva in glasilo Sadjarskega društva za Slovenijo, izhaja že 8. leto. Ravnokar je izšla 7.—8. letošnja številka. Ako pregledamo vsebino te številke, se moramo čuditi, da je med našimi kmetovalci, ki so izvečine tudi vsi sadjarji, tako malo umevanja in zanimanja za ta tako zanimiv in prepotreben list. Kakor posnamemo iz »Pisma«, objavljenega na str. 60, ima društvo tako malo članov, da prihodnje leto ne bo moglo izdajati lista, ako se v najbližnji bodočnosti število članov izdatno

ne pomnoži. Najbolj žalostno je pa to, da ne plačajo članarine niti vsi tisti, ki so se pričetkom leta prijavili in s katerimi se je računalo, ko se je jel list izdajati. — Sadjarstvo je vobče najbolj omalovaževana in zanemarjena kmetijska panoga, ki pa daje izmed vseh drugih panog razmeroma največ čistih dohodkov. Koliko je še praznih zemljišč, kjer bi brez škode lahko rastlo sadno drevje! Koliko vidimo še zanemarnjenega sadnega drevja, ki bi lahko dajalo trikrat več dohodkov kakor sedaj! Kako slabo se ravna s sadjem, opazujemo vsako jesen! Odkod ta nečuvana brezbriznost in ravno v sadjarstvu? Odtod, ker se ljudje premalo brigajo za strokovno izobrazbo, za strokovno vedo, ki je posebno v sadjarstvu nujno potrebna, ki jo pa splošnost more pridobiti edinole iz strokovnih knjig in časopisov. Možje-sadjarji, zlasti pa še fantje-bodoči gospodarji! Otresite se dosedanje brezbriznosti in starokopitnosti! Zainteresirajte se bolj živo za napredek v sadjarstvu in v to svrhu se brez odloga vpišite v sadjarstvo društvo! Letna članarina znaša samo 40 kron. — Prijave sprejema uredništvo »Slov. Sadjarjac v Ljubljani, Linhartova ulica 12. Novi člani dobe še vse letošnje številke.

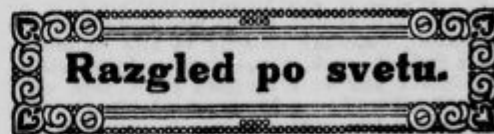
g **Kmetijski peuk po deželi.** Oddelek za kmetijstvo priredi na podlagi došlih prošelj sledeča predavanja v nedeljo, dne 23. oktobra in sicer: 1. v Črešnjevu pri Slov. Bistrici (strok. učitelj inž. Petkovšek o izboljšanju travništva); 2. v Tinjah na Pohorju (živilnozdravnik Škofič o svinje-reji in odvracanju kužnih bolezni); 3. v Vrbjem pri Zalcu (živ. inštruktor Zupanc o živinoreji); 4. v Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji (strok. učitelj inž. Kropivšek o govedoreji); 5. pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah (strok. učitelj Priol o sadjarstvu); 6. v Globokem pri Brežicah (ravnatelj Belle o kmetijstvu).

g **Gledališče v Ljubljani stane po novem proračunu 10 milijonov, 673 tisoč, 964 kron.** Na leto pa stanejo državna gledališča v naši državi nad 75 milijonov kron. Ta številka pa še ne vsebuje draginskih doklad osobja, ki tudi znašajo veliko.

g **Hmelj.** Na hmeljskem trgu v Zalcu ponujajo za 50 kg hmelja 6400 do 6900 češkoslovaških kron.

g **Nov obrtni zakon za celo državo.** Ministrstvo za trgovino izdeluje nov obrtni zakon, ki bo veljal za celo državo.

g **Zveza Prekmurja z ostalo Slovenijo.** Ministrski svet je dovolil 250 tisoč dinarjev za zgradbo mostu čez Muro pri Veržeju.

MAŽARSKI

pod pokroviteljstvom Italije, Francije in Anglije vedno bolj rastejo rožički. Sedaj najbolj meče svoje poželjive poglede proti Slovaški, katero upa zopet dobiti v svoje krepplje. Zelo prav ji prihaja nezadovoljnost Slovakov, s katerimi Čehi tako delajo kot belgrajska Mahta s Slovenci in Hrvati.

ITALIJANSKI SOCIALISTI

so imeli kongres, ki se je vršil v znamenju ostrega boja med socialisti in komunisti. Zborovalci se so večkrat trdo spoprijeli. Splošno pa se je poudarjalo, da je za dosege cilja treba enotnost stranke.

ČEŠKI NEMCI

se stoj čez sklenili, da ne gredo v parlament v Prago, češ da ga ne prisnajo. Sedaj so uvideli, da

je to velika napaka in so ta svoj sklep preklicali. Z delom se več doseže kot pa s takanjem in gledanjem, kako drugi neumnosti delajo. To bi moral tudi hrvatski Radić uvideti.

LAKOTA NA RUSKEM.

V ravnih mestih ob Volgi so skočili stariši s svojimi otroki v reko. Mnogo staršev je zadavilo svoje otroke, da bi jih rešilo trpljenja po gladovanju. Mnogo otrok je pobegnulo v gozdove, kjer se žive ob koreninah. Otroški domovi imajo še sedaj trikrat toliko otrok, kakor bi jih smeli po prvotnem načrtu sprejeti. Število otrok, zapuščenih od svojih staršev, raste od dne do dne. Število stradalotih otrok v tatarski republiki znaša nad en milijon. Od teh otrok se prehranjuje 200.000 s ameriško pomožno akcijo, 70.000 pa jih preskrbuje država. Dostaj je obolelo 200 tisoč ljudi zaradi lakote, med temi jih je 10.000 umrlo.

ZVEZA NARODOV

Ima svoje drugo zasedanje v Ženevi v Švici. Sedaj ima 51 članic-držav. V tem zasedanju se je izvolilo mednarodno razsodišče, sklepalo se je o razorožitvi držav, postavila se je tročlanska prelovalna komisija za Albanijo ter se je priznala ustanovitev armenske države.

Širom domovine.

IZ DRŽAVNEGA ZDRAVILIŠČA GOLNIK.

Kot sedmo žrtev, ki je letošnjega leta podlega zavratni jetiki v zdravilišču na Golniku, so dne 7. oktobra t. l. položili v prani grob na farnem pokopališču v Križah pri Trzinu 25-letnega mladeniča, vojnega invalida Jožefa Strehar, po domače Plahutnikovega iz vasi Koreno pri Krašnji. Ranjki je bil v zdravilišču nad 16 mesecev, a bolezen se je bila v njem že preveč ukoreninila, tako da ji je slednje podlegel. Pogreba se je poleg dveh pokojniških sester udeležilo tudi večje število tovarišev-invalidov. Upraviteljstvo zdravilišča je pokojnemu na grob položilo lep venec. Mir in pokoj njegovi diši!

SEMIC.

Smrt ima pri nas zadnji čas begato žetev. V enem mesecu jih je umrlo 16. Iz ene same hiše jih je na griži in skratinki umrlo šest. Vsakemu se pridna Starihova hiša v Prapročah v srce smilil. Ravno tako Duhanovi na Vrtači, ki so izgubili skrbno svoje mater.

POLJANE PRI TOPLICAH.

Samostojni liberalci je povsod enak, pa nai bo Slovence ali Kočevar. To se je pokazalo tudi pri nas v Poljanah, mali župniji pri Toplicah. Prebivalci so po večini Kočevarji. Pretekli dne so imeli občinske volitve. Da se ne bi delalo razdora, se je na predlog gostilničarja Pečaverja sestavila za občinske volitve kompromisna lista občinske gospodarske stranke. Na sestanku se je izrecno povdarilo, da ta lista nima z liberalno samostojno prav nič skupnega. Pa glej spaka! Kompromisna lista je bila naenkrat razglašena za samostojno. Naši pristaši seveda tega niso mogli mirno prejeti. Podrobna agitacija od hiše do hiše je imela čudovit uspeh. V par dneh se je vpisalo od 90 volivcev nad 60 v Kmetško zvezo, med njimi tudi 10 odbornikov s kompromisne liste. — Dne 14. t. m. je bila volitev župana in občinskih svetovalcev. Naši izvoljeni odborniki so se sijajno držali. Župan in izvoljeni svetovalci so odločni pristaši Kmetške zveze. Samostojni liberalci so silno poparjeni. Pravijo, da Pečaver še danes leži od same togote in jeze.

SODRAŽICA.

V petek smo imeli volitev obč. starestinstva. Ker se vlada ni ozirala na privit manjšine, ki se rekrutira iz JDSarjev in »Katoliške kmetkec stranke. Zupanom je bil izvoljen g. Anton Lovrenčič, pristaš SLS. Tudi vseh osem obč. svetovalcev pripada naši stranki. Želimo, da se sedaj prične v občini redno delovanje. Bojev smo imeli dovolj.

GROŠUPLJE.

Menda ne bo odveč, ako se zopet malo pomnimo kako se kaj pri nas imamo. Torej začnimo!

mo! — Pretekli mesec je nas zapustil vsem jako priljubljeni g. kaplan Raf. Morel. Sel je za župnika na Kras, k našim neosvojenim bratom. Bog in sveti Mihael mu bode povračevalce za njegov obilni trud in požrtvovalnost za našo prijazno cerkvice! — Dne 25. septembra je naše »Gasilno društvo« uprizorilo igro »Lumpacij Vagabund ali Troperesna detelje«. Udeležba je bila obilna, posebno ob ponovitvi, dne 9. t. m. Zal, da si ni mogla radi premalega odra v celoti predstaviti. Vsi igralci so častno izvedli svoje vloge! — Zadnje dni se sliši, da nameravajo naši liberalni odborniki — povsem proti volji ljudstva — v stran potisniti farovž ter zidati šolo. To pa ni prav! Š šolo se že še počaka par let v dosedanjih prostorih, ter se ta čas tudi kapital nekoliko dvigne. Prva in glavna potreba je sedaj farovž, to je nujna potreba, ki se vedno in vedno bolj očito kaže, da si zagotovimo maše in ustanovimo lastno župnijo. To bi bilo res nes pametno, ker šola itak pride na vrsto; z mašo bo pa kmalu pri kraju, kakor se sliši. Posebno, ker ni novega kaplana v Šmarje, radi pomanjkanja duhovnikov — sedaj pride g. dekan ob nedeljab. Torej se z resno odločnostjo poprimimo dela, da vsaj nekaj malega sgrajimo, ter ne zamudimo prilike, ki se nam sedaj ponuja. Le začeti je treba; taki strahovi tudi niso, kakor se v obče govori in sodi. Poguma v srce, ter pokažimo, da tuji mi upamo nekaj žrtvovati v svoj dušni blagor! To bo nam samim v veliko korist še z drugih ozirov, ker bi bil zagotovljen razvoj vasi v vseh svojih ugodnostih. Bodimo edini v delu, ter tudi izven soseske rabirajmo darov, pa bode videli, da ni to tako strašna reč. Naše vodilo in geslo naj bo: V slogi je moč!

KOSOVSKA MITROVICA.

Slovenski vojniki v spomin umrlemu tovarišu na Kosovem. 21. septembra ob 10. uri dopoldne je umrl po kratki bolezni naš dober tovariš Franc Mavko v Kosovsko-Mitroviški vojni bolnici. Franc je bil 22 let star — doma iz Zirovnice pri Cirknici. Ze se je veselil, da se v kratkem vrne v domačo vasico k svojim dragim, a usoda mu je drugace odločila. Prenesel je velike napore preko Cracgore in Albanije lanskega leta — vzdrljal je kljub veliki vročini in strašnim naporom po pečinah na fronti ob Skadarskem jezeru, toda podlegel je zavratni bolezni — vzela nam ga je — malarija tropica — bolezen, ki je tu tako razširjena. Odslužil je dolgih 15 mesecev svoje aktivne službe za vojska rajhujskih krajev, a ni mu bilo dano se za stalno vrniti se v svojo ožjo domovino. 22. septembra ob 4 uri popoldne smo ga pokopali z vojaškimi častni na vojnem pokopališču v Kosovski Mitrovici. Postavili smo mu skromen križ, ki prica kje da leži naš Franc. Bodi mu zemljica rahla. Roditeljem pa iskreno sozolja. — Slovenski fantje 2. bat. 14. pečkuka u Kosovski Mitrovici.

SMARTNO V TUHINJU.

V nedeljo, 9. oktobra se je vršil v Smartnu shod SLS, ki ga je priredila okr. kmetška zveza za kamniški okraj za vso tuhinsko dolino. Iz vseh župnij tuhinske doline, pa tudi iz sosednih župnij: iz Češnje, Zlatega polja in Vranje peti je prišlo toliko ljudstva, da je bil ta shod prava manifestacija krščanskega ljudstva. Poslanec g. Stanonih je v svojem krasnem govoru zbranemu ljudstvu priporočal tesno gospodarsko, politično in izobraževalno ter stanovsko organizacijo, ker le dobro organizirano kmetško ljudstvo se bo moglo braniti nasproti sovražnikom in uničevalcem kmetškega stanu. Za njim je govoril g. poslanec Sušnik, ki je z nepobitnimi dokazi pokazal popolno nesposobnost sedanje vlade v zunanji politiki in njeno krivično strankarsko notranjo politiko. Iz njegovih besedi je ljudstvo spoznalo, da je namen sedanje vlade s pretiranimi, krivičnimi davki in draginjo uničiti kmeta, delavca in obrtnika, priložiti smrtni udarec katoliški Cerki in verski vzgoji mladine, dati pa prosto pot neveri in pomagati kapitalistom, da napolnijo svoje nenasične blagajne. Po govorih gospodov poslancev so se začele odpirati oči tudi tistim zaslepljenecem, ki so se dali vjeti samostojno-liberalnim agentom. Spoznali so, da gredo nasproti gospodarskemu pogonu, namesto da bi prejeli zlate gradove, ki so jim jih obljubili, ko so lovili njih glasove. Morda se bodo izpametovali.

Shod se je vršil imirno. Le dva, menda neki Vršana iz Hruševke in Cestnar iz Zg. Tuhinja, oba vinsko ginjena, sta se prezgodaj oglašala k besedi, nakar so jih okolistežeči opozorili, da bo za to pozneje čas. Ko je predsednik shoda, g. Stercin,

po končanih govorih vprašal, kdo želi besedo, je vse temeljito molčalo. Neke liberalno-samostojni prvak je med govori pridno pisal. Kaj je zapisoval, se ne ve. Hudomušneži trdijo, da je računil, kako dolgo se bodo dali ljudje še loviti na liberalne limanice. Zračnil pa je menda, da ne več dolgo.

Tako se je končal prelepi shod. Ljudstvo se je zadovoljno razšlo s trdnim sklepom, da ob prvi priložnosti temeljito pomede s samostojnimi liberalci.

BEGUNJE NA GORENJSKEM.

Mlad fant cerkvenik pri sv. Petru na Gori Jože Močnik je šel 8. oktobra v Begunjsčico iskat izgubljene ovce. Ker ga zvečer ni bilo domov, so ga šli iskat. Našli so ga blizu studenca Rože mrtvega. V eni roki je imel še palico, drugo je pa položil poleg sebe in — kakor se da sklepati — lahko umri. Brkone ga je zadel mrtvoud. Bil je pošten, tih in delaven mladenič. Škoda zanj!

METLIKA.

Pred dvema meseci smo v Metliki ustanovili orlovski odsek. Sovražnim nastopom metliških sokolov nasproti našim članom se ne čudimo. Toda na gotove pojave moramo obrniti pozornost višjih, zlasti šolskih oblasti. Metliški šolski otroci kažejo naravnost strupeno sovražstvo proti naši organizaciji in počenjaju pri tem divjastva, ki bi jih človek komaj popolnoma prijnim surovim pripisovati mogel. Psovke, ki spremljajo naše člane po javnih prostorih, to so malenkosti. Kar pa počenja nadebudna šolska mladina okoli našega telovadišča, to je pa že znamenje popolnoma dozorelega sadu. Ker je naše telovadišče ograjeno z 2 do 3 m visokim zidom, nadržajo v podstrežja tujih stavb in od tam svoje divjastvo kažejo. Zbirajo se v času našega večerjanja okoli telovadišča v tolpah do 10 frkolinov in mečejo čez strehe in zid na nas stvari, ki bi zamogle čisto prav občutne poškodbe povzročiti. To je mladina, šolski otroci! V Metliki imamo nad ducat učiteljev in učiteljic. Ali se zavedajo, da je ena glavnih nalog učiteljstva in vzgoje, nakloniti domovini in narodu mnogo blagih značijev? Ali ne vidijo v srehi svojih učencev te podivjanosti? Ali se zavedajo, da podivjanost ostane žlo, če se tudi kaže proti našim organizacijam. Prizadeji otroci so namreč večinoma sokolski naraščaj. Njih vzgojitelji tako v šoli kakor pri sokolu je isto učiteljstvo. Nočemo trditi, a zdi se nam, da bo tu eden glavnih vzrokov posurovelosti. Kajti če otroci vidijo, da učitelj sokol in učiteljica !! sokolica na javnem prostoru javno naše člane napada, potem se ukaželnim otrokom nikar ne čudimo, da hočejo svoj vzor posnemati in doseči. V naši organizaciji so kmetški fantje. Kmetški davkoplačevalci pa največ prispeva k našim plačam. Če iz naše roke jeste, nikar nas ne grizite, gospodje in gospodične! (Čemu se pritožujete: otroke, ki vam nagajajo, zlasajte, vso zadevo pa naznanite šolskemu vodstvu, če to ne bo ničesar ukrenilo pa vsemu šolskemu svetu. Le čemu prizanašate? Boj proti surovosti sokolskih otrok in učiteljev se mora izvesti do konca; ali se hoče res slovensko ljudstvo utopiti v podivjanosti?)

ZUZEMBERK.

Šele po treh letih smo zvedeli, zakaj visi na hiši, kjer se zbirajo naši državotorni Sokoli, deska z napisom »Glasbeno društvo«. Mislili smo, da tega društva sploh ni, pa smo se varali! Je še v povojih, a se bujno razvija. Sedaj deluje odsek »Kračac s svojo harmoniko — in odsek prvovrstnih »žvižgačev«. Mimogrede bode povedano, da je bila harmonika prvoga odseka o priliki kraljeve smrti zaradi protidržavnega piskanja kontumaci-rana na peči v občinski pisarni. Odsek piskatev pa je prvič javno nastopil v nedeljo, 2. oktobra, ko so se naši Orli na 5 vozovih vračali iz Soteske. Nismo mogli natančno določiti, ali je načelnik tega odseka, ki je tako važen za jugoslovansko kulturo, Suštersičev Pepi ali kateri Piltavarjevih fantov. — G. starosti Sokola, notarju Carliju pa svetujemo, da naj obesi na svojo hišo, kjer se zbirajo tudi Sokoli, še eno tablo z napisom »Pretepaško društvo«. Za načelnika bi predlagali nadebudnega davčnega praktika Pleskoviča. Ta mladi gospodič je isti večer hotel pokazati nekaterim našim Orlom, kako mora pravi Sokol izvrševati svoje vzvišene naloge, ki jo ima napram narodu in domovini. Ko je pa videl, da imajo tudi Orli pesti, se je umaknil. Mi mu svetujemo, naj raje pridno

izdira lastnosti davčnega vijaka. Tam so mu procenti zagotovljeni! — Toliko še v dopolnilo k zadnjemu članku v Domoljubu, ki pod istim naslovom govori o državotvornem delu našega »Sokolca«. In dopisnik v »Domovini« si upa zapisati, da so ti ljudje kraljevi »bratje!« Skromen človek bi rekel, da je to razaljenje Veličanstva!

IZ BOHINJA.

Naši samostojneži so zelo napredovali. Imajo Bohinju že svojega ministra in tako korajžnega in nadarjenega Rovtarja, kateri si je upal pozdraviti celo ministra zdr. Pucelja. Pravijo, da tudi Nomenj ni brez take gospode. Odbornik tu, odbornik tam — pa je slabotosten kmet. Če ga pa trezen človek vpraša, zakaj je samostojen — pa zleze z ministrom vred pod klopo. Tudi dičenega Sokola ponujajo. Sokolski duh pa se ne more širiti, ker ga imajo v kibljah. — Iskra sokolske luči je padla nazaj na Bistrico. Toda hira, pada, ugaša. — Bistrski mesar je velik ubožec. Meso prodaja po 30 K, živi od same zgube. — Preteklo nedeljo je imel poslanec Brodar shod. Razložil je številnim udeležnikom naš položaj. — Se iz Nomenja sem prejel novice, pa je ne objavim, da me Nomenji, ko pridem med nje, ne rekvirirajo. — To sem nabral, ko sem pobiral stopinje po Bohinju. Še mnogo, a za danes dovolj. — Popotnik.

Tedenske novice.

Politične.

p Skader, mesto na jugoslovansko-albanski meji, so prisodili naši »zavezniki« Albaniji. Seveda ima tu Italija svoje prste. »Zavezniki« pač vidijo naše notranje homatije, pa si mislijo: lop po njih.

p Reklama za demokratsko stranko. Liberalna stranka je prišla čisto na psa. Vse jo zapušča kot potapljačoo se ladjo. Narodni socialisti so se odločili, radikaleci se ustanavljajo, najbliže so jim še samostojneži, ki pa tudi ginevajo kot spomladanski sneg. In liberalno »Jutro« ima težko nalogo: rešiti kar se da. Vsako jutro na vse pretege dokazuje, da je liberalna stranka edinozveličalna ter snubi na razne strani. Pa vse kaže, da bo vlekla »ploho«!

p Liberalna stranka je imela v nedeljo zbor zaupnikov. Sklenili so lepe resolucije proti davkom zato, da bodo njihovi ministri tem lažje nakladali nove davke. V izvršilni odbor so izvoljeni skoro vsi pristaši liberalne stranke, kolikor jih je še v Sloveniji. Izpustili so samo Dolfa Ribnikarja.

p Kaj hoče Radić? Radić stoji na stališču, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi trije narodi, ki ima vsak svoje pravo in naj zato stopijo zastopniki teh narodov skupaj ter se pogovore, katere stvari bi želeli imeti skupaj, katere vsak zase. Jugoslavija naj bi bila zveza slovenske, hrvatske, srbske in končno tudi bolgarske države. Vsaka država naj bi imela vse pravice, le na zunaj bi imeli skupno zastopstvo. Za Hrvate zahteva Radić samo sedem hrvatskih županij, Hrvatje po Bosni in Hercegovini, v Vojvodini in najbrže tudi v Dalmaciji in Sremski naj bi se priklonili Srbiji. Na ta način izroča Radić velik del Hrvatov srbski oblasti. Za Hrvatsko zahteva Radić, da je republika, Srbija lahko ostane kraljevina. Kralj bi mogel na zunaj zastopati celo Jugoslavijo.

p Novo posojilo. Finančni minister dr. Kumanudi je odšel v Pariz in v London, da

izvede novo državno posojilo. Kakor se doznava, so pogoji za to posojilo silno hudi. Obresti bi znašale 8%, kar še ni najhuje. Najhuje je to, da hočejo angleški kapitalisti zavarovati svoje posojilo s tem, da se jim izroče bogati jugoslovanski rudniki, kar bi pomenjalo, da prehajamo polagoma v gospodarsko sužnost tujih narodov.

p Sijajna zmaga Ljudske stranke. V Poljanah pri Toplicah je pri občinskih volitvah sijajno zmagala Ljudska stranka. Župan in vsi svetovalci so odločni pristaši Ljudske stranke. V bivšem samostojnem novomeškem vilajetu se je zopet ena trdnjava podrla. Živeli zavedni volivci.

d Velik shod Ljudske stranke se je vršil to nedeljo na Jesenicah. Govorila sta poslanec Brodar in urednik Kremžar.

p Shođi Jugoslov. kmetске zveze. Preteklo nedeljo so se vršili izvršeno obiskani shodi Kmetске zveze v Sv. Križu pri Kostanjevici in v Cerkljah pri Krškem. Na obeh je govoril posl. Sušnik. Na obeh shodih so se sprejele ostre resolucije proti naredbi vlade o trošarini na vino. Poslanec Stanovnik je imel shode K. Z. v Črnomlju in Metliki. V Črnomlju se je ustanovila županska zveza za Belokrajino.

p Preudarite in nato sodite. (Prosto po Kmetiskem listu.) Kdo je prodal našega kmeta belgrajskemu centralizmu? To je storila Samostojna kmetij. stranka (SKS). Kdo je privolil, da se iz žuljev naših kmetov izplača turškim veleposestnikom 1200 milijonov kron? To je privolila SKS. Kdo je izdal agrarno reformo v Bosni in Hercegovini? To je v družbi z vladnimi strankami storila SKS. Kdo preprečuje pri nas izvedbo agrarne reforme? Vladne stranke, med katere se šteje tudi SKS. Kdo se je v Belgradu potegoval za slovenske veleposestnike? To je storila SKS v klubu zemljoradnikov. Kdo je hotel srbske kmete ogoľufati za več stotisoč kron? To je bila SKS. Kdo je pritiskal na živinskih semnjih ceno živine navzdol in delal velikanske dobičke? To so bili prekupci, najzvestejši pristaši SKS. Kdo je naložil nova bremena našemu kmetu pri takših in trošarini? Finančna naredba, na kateri je podpisal tudi minister SKS, Pucelj. Kdo je zvišal vinsko trošarino od 32 K na 140 K? Finančni minister tudi s podpisom ministra SKS. Kdo je zagrozil kmetu tako neusmiljene kazni? Finančna naredba, na kateri je zopet podpisal minister SKS. Kdaj so kmeta najbolj pritiskali? Sedaj, ko sedi pri vladnem krmilu SKS.

p Razmejitvena dela v Prekmurju so končana. Izid se še — kolikor nam je znano — dosedaj ni objavil.

p Važen spor. Liberalci in demokrati se ljuto kregajo, kdo naj bo predsednik parlamenta, ki ga pravzaprav ni, in kadar je, ga tudi ni.

Domače novice.

d Podoba Svetogorske Matere Božje zopet v svoji domovini. Preteklo nedeljo, t. j. 9. t. m., okoli treh popoldne se je vrnila milostna podoba svetogorske Matere božje — ki je bila shranjena do tedaj v frančiškanski cerkvi v Ljubljani — zopet v svojo domovino. V nepopisnem hrepenenju jo je pričakovalo v Gorici do 15.000

Marijinih častilcev. Okoli treh popoldne sta se pripeljala v Gorico dva avtomobila: na prvem je sedel prevzvišeni knez in nadškof dr. Sedej s vojnim spremstvom, na drugem pa dva oo. frančiškana z milostno podobo. V kapucinskem samostanu so Mater božjo in Jezuščka okrasili z zlatima kronama, nakar so se peljali počasi na mesto, kjer je bila zbrana neštevilna množica. Čudodelno podoba sta držala v rokah svetogorski gvardijan p. Kapistran in misionar p. Bruno, oblečena v rokete. Nepopisljivo ganljiv je bil prizor, ko se je bližala prav počasi nebeška Gospa med velikanskim špalirjem gledalcev prostoru, kjer je bila zbrana mnogoštevilna duhovščina. Ko je ljudstvo zagledalo milostno podobo, je veselo vzklikalo, poklekovalo in pozdravljalo to visoko sveto begunko, ki se je po dolgem času zopet vrnila v svojo solnčno domovino. Ko sta prispela avtomobila na prostor, od koder naj bi se razvila slavnostna procesija, so predejali milostno podobo na drug avto, ki je bil ves okrašen z rožami in palmami ter je imel krasen tron za podobo. Poleg nebeške Gospe so se vsedli na avtomobil štirje otročki, lilijsko beli, kot živi angeľi iz nebes. Prevzvišenega knezoškofa je obdajala sijajna asistencija, oblečena v najlepše paramente. Procesije so se udeležile vsemogoče korporacije — nepregledna truma. Igrale so ti godbe. Duhovščina je bila latinske litanije. Vse palače, vile in hiše so bile okrašene z zastavami in na oknih so gorele sveče. V stolni cerkvi je nato po končani procesiji govoril g. Hren tako goriko in navdušeno, da ni ostalo nobeno oko suho. Po govoru je bil »Te Deum« in nato blagoslov z Najsvetejšim. — Te velike religiozne manifestacije so se udeležile tudi politične oblasti in vojaštvo. V triumfu se je vrnila milostna podoba Matere božje nazaj v svojo domovino — v Gorico. Toda ta triumf se ni končal; dopolnjen bo šele takrat, ko se bo vrnila — na Sveto Goró in od tam zopet zakraljevala vsej Goriški.

— Suša l. 1834. Leta 1834. je bila tako huda suša kakor letos. Vode so jako upadle. Pri Zidanem mostu je držal čez Savo nasproti današnjemu kolodvoru most, ki ga je zgradil leta 1222. vojvoda Leopold na istem mestu, kjer je stal stari rimski most. V bojih s cesarjem Friderikom III. so dali celjski grofje leta 1442. ta most podreti in od tega načsa ni bil na tem mestu nič več obnoljen. Leta 1834. so se videli radi zelo majhne vode zidani stebri na kranjski strani ter so jih odstranili radi plovbe. — Po Gorenjskem se govori, da se letos spet vidi blizu tam neka skala, ki ima letnico 1834. (Komur je o tem kaj znanega, naj sporočil!) Zaradi suše je bilo tega leta imenitno vino. Pisec teh vrstic je od starih ljudi večkrat slišal, da so pili vino iz leta 1834. Levstik piše v Popotovanju iz Litije do Čateža (leta 1858.) o njem tako-le: »Štiri in tridesetega, to je bila pijača, tol Letošnje vse nič proti onemu, pravi Hostnik, človek pri petdesetih letih. Enajstega je bilo pa še bolje, zavrne Bojic. Štiri in trideseto je imelo preveliko moč, da je vznak metalo; še mrli so od njega, mrli: ono pa dobro v ustih, zdravo v telesu. Ravno sem bil na Savi pri brodnikih; nikoli ne bom pozabil, kako se je živelo tiste čase!

Pil si ga za petico ti, pa še kdo drug poleg tebe od jutra noter do večera; na zadnje ti je pa še prinesel drobiža iz petice.

d *O kralju Aleksandru* prinašajo ameriški in francoski listi, da se bo odpovedal prestolu v korist svojemu bratu Juriju. Če je to res, je veliko vprašanje. Na vsak način pa naj bi vlada to stvar pojasnila.

d *Krščanska mati!* Ali gledaš na to, da ai v tvoji hiši protivrskega in svobodni-selnega časopisja? V krščansko družino samo krščansko časopisje. Proč iz vernih družin z Domovino, Kmetijskim listom, Ljudskim glasom, Ponedeljkom in Novo dobo! Svobodni-selniki časopisi širijo mržnjo proti duhovnikom, ki so naši dušni pastirji, širijo versko brezbriznost, ki je vir nenravnosti, podpirajo sokolstvo, ki ima glaven namen širiti brezverstvo.

d *Tatove zapirajo* — roparje spuščajo. Mariborsko občinsko sodišče je obosodilo nekega mesarja, ki je predrago prodajal meso, na 100.000 kron globe, zopet drugega mesarja pa na 200.000 kron. Prav. A v istem času so zagrebške banke poslale celo množico zaprtih kuvert s tujimi valutami in devizami v inozemstvo. Pisma so šla skozi ljubljansko pošto. Tu se jim je zdela stvar sumljiva in so začeli preiskavati. Ker na ta način banke delajo velikansko škodo naši valuti in se s tem draginja vedno bolj dviga, bi morali tem bankam ne le vse valute in devize zapleniti, temveč jih povrh še znatno kaznovati. Toda minister je drugačnega mnenja in je ukazal, da se vsa zaplenjena denarna pisma bankam vrnejo. Seveda, ministri sami so udeleženi pri bankah in odtod taka ljubezen do njih. Če se država pri tem vedno bolj pogreza, bankirske liberalne ministre malo briga.

d *Naši uradi in hitra pomoč pogorelcem.* Po svojem hitrem poslovanju se je zopet izkazal okrajni glavar v Logatcu. Junija meseca je pogorela vas Dane. Posredovalo se takoj za podpore. Deželna vlada v Ljubljani je že 11. septembra poslala potrebna vprašanja na okrajno glavarstvo v Logatec, a do oktobra še ni bilo ne odgovora, še manj podatkov. Največji revež je pogorelec in v Danah je do 3 in pol milijona škode, pa se je doslej dobilo po velikem trudu 20.000 za vse skupaj. Ima vremena!

d *Potovanje v Ameriko.* Vse one osebe, ki nameravajo odpotovati v Ameriko in imajo potne liste, izdane pred 20. avgustom t. l., se morajo, preden kupijo ali dvignejo že kupljene vozne listke za parobrode, brezpogojno javiti, ako so iz Slovenije, pri izseljeniškem odseku poverjeništvu za socialno politiko v Ljubljani. Vsaka oseba, ki ne bo imela potrdila, da se je prijavila, se bo na meji, ki jo hoče prekoračiti z namenom, da potuje v Ameriko, zavrnila. V interesu vsakega izseljenca je, da se natančno ravna po tem predpisu ministrstva za socialno politiko. (Iz ministrstva za socialno politiko.)

d *Materinska ljubezen.* Prejšnji teden je prispela neka ladja iz Belgrada v Pančevo. Vsled gnječe pri izstupu z ladje je padla neka gospa s svojim otrokom v Donavo. Rešiti je niso mogli. Videl se je samo klobuk, ki je plaval po vodi. Čez pol

ure pa je opazil krmar, da se omenjena gospa drži z eno roko za vreteno, v drugi pa je držala otroka. Gospa vsled strahu in napora ni mogla klicati na pomoč. Mati in otrok sta bila rešena.

d *Pozev kmetskim zvezam!* Vse Okrajne kmetske zveze in njih podružnice morajo imeti tekom novembra svoje občne zборе. Povsod poživite in poglobite delo po kmetskih zvezah!

d *Prpravite se na občni zbor Jugosl. Kmetijske zveze!* 10. nov. ob 10. uri dopoldne bo na verandi hotela Union občni zbor Jugosl. kmetijske zveze. Občni zbor bo razpravljal o važnih zadevah. Vse K. Z. po deželi naj določijo delegate, ki se bodo občnega zbora udeležili. Predloge, ki jih nameravate na občnem zboru postaviti, naznanite vsaj nekaj dni prej tajništvu Jugoslovanske kmetijske zveze. Na občnem zboru bodo poročali poslanci Kmetijske Zveze.

d *Koladarček Jugoslovanske kmetijske zveze* bo izšel sredi novembra. Opozarjamo že danes na to in prosimo vse podružnice kmetijske zveze, kakor tudi vse okrajne kmetijske zveze, da takoj prično nabirati naročnike. Vsak član J. K. Z. mora imeti naš koladarček. Založilo ga je tajništvo Jugoslovanske kmetijske zveze, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, kjer se tudi naroča. Opozarjamo odbore kmetskih zvez, da napravijo v tem oziru svojo dolžnost.

Tajništvo.

d *Svobodni-selno učiteljstvo* je vseeno začelo malo sram postajati, ne zaradi njegove hlapčevske nature in neznačajnosti, temveč radi tega, ker je pri poštem ljudstvu izgubilo ves ugled. Sedaj se perejo po liberalnih časopisih. Pa kdor se v blatu pere, je še bolj umazan.

d *Ljubljanski podžupan učitelj* Ambrožič se je odpovedal svojemu mestu, ker bi moral sicer pustiti učiteljsko službo.

d *Vnete čitatelje* ima Domoljub celo v »Jutrovem« uredništvu. Tako ga obraj-tajo, da v svojem listu razlagajo celo pripombe, ki jih ima Domoljubov listek pod črto. Le tako naprej, gospodje, nekaj se bodele že naučili. Svojim naročnikom pa to vnetost »Jutroviha« urednikov stavljamo v zgled.

d *Prismode.* Nekatere jugoslovanske frajle nimajo drugega dela, kot da se skušajo, katera je lepša. Neki belgrajski list je razpisal tekmo. In za prvo jugoslovansko lepoticu je bila priznana ljubljanska gospodična Mimi Tavčarjeva. Če bi se razpisala tekma, katera izmed teh frajl zna bolje kuhati in gospodinjiti — Bog ve, če bi se katera podala v tekmo.

d *Praznikov bo manj.* Liberalni minister dr. Kukovec misli, da je papež, zato bo v ministrstvu staval predlog, da se število praznikov skrči.

d *Koliko denarja smeš vzeti v inozemstvo?* Po novi naredbi smeš vzeti v inozemstvo samo 3000 dinarjev in še to le enkrat na mesec.

d *Organisti, glasbeniki, pozor!* Dosedanje »Podporno društvo organistov« s sedežem v Celju sklicuje za dne 25. oktobra t. l. ob pol 9. uri dopoldne v dvorani hotela »Beli volt« v Celju izvanredni občni zbor. Vabljeni so na istega vsi organisti in glasbeniki po poklicu, ako tudi niso bili do sedaj člani omenjenega društva, da v istega vžlanjo. Na tem občnem zboru se bode društvo popolnoma preustrojilo v organizacijsko društvo

vseh glasbenikov cerkvene in posvetne glasbe, kateri bodeimo skupno nastopili pri vladi za izboljšanje našega gmotnega položaja ter obenem prosili, da nas nastavlja država kot izkušene glasbenike za strokovno učitelje petja in glasbene teorije na ljudskih in sednjih šolah. Naš stan je strahovito slabo plačan! Zato je skrajni čas, da se vsi združimo na branik za naš obstoj. Naj ne ostane ta dan nobeden organist doma, ker vseh koristi, katere bode ta nova organizacija dosegla, bodo v prvi vrsti deležni le njeni člani. Ne zaostajajmo za drugimi stanovi, kateri so s svojimi organizacijami in skupnim nastopom že davno mnogokaj dosegli. Združimo se torej tudi mi in dosegli bodeimo tudi svoj kos kruha. — Odbor.

d *Bo že!* Samostojni poslanec Urek je podpredsednik zbornice in nima kot tak prav nobenega dela. Kljub temu so mu sedaj plačo povišali na 8000 K mesečno, tako da ima sedaj 22.400 K mesečne plače. Ni napačno biti med samostojnimi voditelji, čeprav mora tudi samostojni kmet hude davke plačevati.

d *Kolizej,* veliko kasarniško hišo v Ljubljani na Gosposvetski cesti je kupil za tri milijone škofjeloški milijonar Hajnrihar.

d *Slana* je v zadnjem tednu ajdo po sorškem polju skoro docela posmodila.

d *Železniška nesreča.* Na grosupeljskem kolodvoru se je ponesrečil invalid Anton Marenčič. Pripeljal se je iz Višnjegore. Ko so začeli na Grosupljem vlak premikati, je bil mnenja, da vlak že vozi proti Ljubljani. Skočil je skozi okno iz vagona, a je padel tako nesrečno, da se je nevarno poškodoval. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

d *Grozen zločin* se je zgodil v občini Žiče na Štajetskem. V sredo dne 12. t. m. so našli v soteski na okrajni cesti med Žičami in Špitaličem mrtvega s prerezanim vratom in vsega razmesarjenega Lovrenca Sever, logarja kneza Windischgrätzta, stanujočega v zajčkem samostanu. Vračal se je proti domu z Bizeljskega, kjer je bil v trgtavi. Imel je pri sebi precej denarja in srebrno uro. Našli so pri njem le še sveženi z obleko in nahrbtnik, v katerem je nosil grozdje in nekaj drugega blaga. O razbojniku se še ničesar ne ve. Rajni je bil vsem priljubljen razun lovskim tatom. Zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke.

d *Vlomil.* Dne 6. t. m. so vlomilci vlomili v 16 vinskih shramb, t. j. hramov in zidanic, v Šmovru, obč. Dobrnič na Dolenjskem, ter napravili velikansko škodo. Vlomilci so se vršili vsi podnevi od 12.—pol 4. ure popoldne in šele v zadnji zidanci, katere gospodar je Jože Udovič iz Vrhtrebnje, obč. Trebnje, in v katero je vlomil 16letni Anton Debeve iz vasi in obč. Dobropolje, je bil k sreči ujet in potem aretiran. Ujet je bil od Jožeta Slak iz Šmovra, ravno med časom, ko se je pripravljval, da bi točil vino. Drugih vlomilcev je bilo vseh skupaj še šest, vsi iz obč. Dobropolje, kateri so pa pobegnili ter se sedaj skrbno zalezujejo. S seboj so imeli voz s tremi sodi, s katerim so tudi pobegnili. Namen so imeli ta, da podnevi vlomijo in ponoči odpeljejo. Spomladi meseca marca in aprila 1921 so ravno ti vlomilci vlomili v sedem vinskih shramb ter odnesli nad 1000 litrov vina in nekaj žganja. Škoda od sedaj in spomladi je ogromna. Prizadeti naprošajo sodnijsko upravo, da naj naredi konec s takimi vlomilci, ker drugače nismo varni pred njimi.

d Policijski obmejni komisar na Rakeku, 26 letni Belgrajčan Milan Matjašič, se je premalo zavedal svojega policijskega dostojanstva. Nekemu potniku je zaplenil 2000 zlatih napoleonov, in jih vtaknil v svoj žep. Ljubljanski policijski nadzornik Habe pa ni prijatelj takih policijskih rokomavh, je šel na Rakek in odpeljal Matjašiča v keho.

d Požar je uničil v Postojni Frankovo posestvo. Škoda je ogromna.

d Tatvine na Rovih. Z ozirom na zadnji dopis iz Rov pod gorenjim naslovom, pojasnjujemo, da dopisnik ni mislil na nobeno hišo oziroma bajto v rovski fari.

d Zgubljen fant. Pretečeni torek 11. t. m. so Gregorčevi iz Tatinca pri Predosljih želi praprot v gozdu proti Trsteniku. Z njim je bil tudi slaboumen domači sin France. Ta se jim je izgubil v gozdu. Star je 20 let, pa mu je videti komaj 15 let. Do sedaj ni še nobene sledi o njem.

d Poštni žig Polšnik. Vaše dopisnice žal ne znamo čitati. Prosimo, pišite slovensko.

d Jud in njegov sin. »Sin moj,« je rekel sleparski jud svojemu sinu, »kaj bi bilo s teboj, če bi jaz nenadoma umrl?« — »O zame bi bilo dobro, ker bi imel tvoj denar, kako pa bi bilo s tabo, je pa drugo vprašanje!«

d Slabi podatki. Nekdo je šel prosit denar v hranilnico. Tam so mu odvrnili: »O vas smo dobili jako slabe podatke.« — »No, na podatke,« je rekel, »ne dajem veliko.« — »Le potolaženi bodite, saj tu ni ničesar ne boste dobili.«

Iz naših društev.

PRESKA.

Tukajšnja skupina Jugoslovanske Strokovne zveze priredi v nedeljo, dne 23. t. m. lepo igro pisatelja A. Medveda: »Stari in mladi.« — Pri predstavi svira tudi tamburški zbor iz Smednika. Vsi prijatelji lepe zabave vabljeno.

FANTOM KAMNIŠKE DEKANIJE!

V kratkem vas odide mnogo v vojaško službovanje. Dekanijski odbor SKSZ za kamniško dekanijo vas vabi na poslovilno prireditev, ki se vrši v nedeljo 23. t. m. celi dan v Kamniku. Govorniki — bivši vojaki — vam bodo dopoldne pojasnili naloge krščanskega mladeniča v novem stanu. Popoldan pa bo posvečen prijetni zabavi in prostemu razgovoru. Natančen spored bo še ta teden prinesel »Slovenec«.

Fantje! Bratje Orli! V nedeljo 23. t. m. vsi v Kamnik!

Dobre knjige.

Westrove čitanke za nižje razrede srednjih šol. V zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšla pravkar Slovenska čitanka za drugi razred srednjih šol. Sestavljen jo je višji šolski nadzornik Josip Wester. Knjiga se dobi lično vezana in velja K 68.— oziroma 17 dinarjev. Bogata vsebina je zelo skrbno izbrana iz slovenske književnosti, ob koncu ima tudi nekaj prav primernega srbohrvatskega štiva. Čitanka za tretji razred izide v teku enega tedna, ona za prvi razred ji bo sledila v treh tednih. Še pred Božičem pa izide tudi Slovenska čitanka za četrti razred srednjih šol.

Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani.

Povsod skrbno povprašujejo, kdaj bomo začeli v naši cerkvi sv. Jožefa božjo službo. Na to odgovorjamo:

1. Kaj je sedaj s cerkvijo sv. Jožefa v Ljubljani? Letos o pustu so nam jo hoteli kot »skladišče« vzeti v posvetne namene, a vsled naše pritožbe so jo nam morali pustiti v bogoslužne namene. Zdaj se pridno poklada spodnji cementni tlak, na katerega šele pride tlak iz plošč. Ta cementni tlak bo stal sam kakih 140.000 kron.

2. Cerkev se bo blagoslovila in odprla z božjo pomočjo in če bomo dotlej dobili dosti darov prihodnje leto 1922 na praznik sv. Jožefa.

3. Česa se še treba v tej cerkvi? Dozdaj stoji golo zidovje. Znotraj pa manjka še vsega: oltarjev, klopi, vrat, prižnice, kora itd. Da moremo cerkev sploh odpreti in začeti zasilo božjo službo, nujno potrebujemo še najmanj 200.000 kron.

4. Kako lahko pomagaš tudi Ti pri tem delu? Daruj sam kako podporo in nabiraj pri drugih, n. pr. za eno ploščo za tlak, pomagaj opremiti oltar Matere božje, presvetega Srca Jezusovega, itd.

5. Kako plačilo dobiš za to? a) vsak dan posebej molimo za žive in mrtve dobrotnike te cerkve;

b) vsako sredo se bere sv. maša za njene dobrotnike, pri kateri se bomo posebno spominjali Vaših v vojski padlih sorodnikov;

c) deležen boš vseh dobrih del, ki se bodo vršila v naši cerkvi;

d) sv. Jožef Ti bo priprešnik v življenju in zlasti ob smrtni uri.

Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani, ki bo največja izmed cerkva njemu po Slovenskem posvečenih, bodi kakor veliko, slovensko svetišče. Zato poskrbite vsi Slovenci z milodari, da se ta cerkev tudi znotraj dostojno opravi in prav kmalu odda bogoslužnemu namenu.

Bog Vam vsem stotero poplačaj!

Milodare prosimo blagovolite pošiljati posamezni, ali pa cela vas ali cela župnija na: Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani.

SEDEMSTOLETNI JUBILEJ FRANČISKANSKEGA TRETJEGA REDA

smo v Marija Nazaretu obhajali na zelo slovesen način. K slovesnosti, ki o je začela že na predvečer praznika sv. Frančiška asiškega s pridigo o zgodovini tretjega reda sv. Frančiška in petimi litanijami Matere božje, se je v prijazni samostanski župni cerkvi nazarski zbralo iz savinjske doline nad 2000 vernikov, med njimi mnogo mož in mladeničev in več sto broječa procesija vernikov iz saleške doline pod vodstvom veleč. gg. dekana Janeza Rottnerja in župnika Jožefa Kenederja. Na praznik sv. Frančiška dne 4. oktobra je bila ob 7. uri zjutraj pridiga o namenu in cilju tretjega reda, po pridigi pa je imel veleč. g. dekan školski (Rottner Janez slovesno levitirano sv. mašo. Ob 9. uri so prišli na dnevni red sledeči referati: 1. Karitativno delo tretjega reda nekdanj in sedaj (P. Salvator Zobeč). 2. Socialno delo in tretji red (Sušnik Avgust stud. tehn.). 3. Tretji red in mošje (Hirše Frančišek, župnik). 4. Tretji red pripraven za kmetski in delovski stan (P. Marijofil Holeček). 5. Tretji red in mladina (Ferme Gothard, župnik). Iz referatov se je razvidelo, da so se referente popolnoma ugledili v odkazani jim predmet, ga vsestransko obdelali in dokazali, da je tretji red tudi dandanes v prvi vrsti

poklican prenoviti človeško družbo v duhu Kristusovem. — Po končanih referatih so imeli voditelji tretjerednih skupščin nazarskega okoliša sejo, na kateri se je ustanovila zveza duhovnikov tretjerednikov in se sklenilo, da se bodo odslej voditelji sešli dvakrat na leto v svrhu enotnega in skupnega delovanja. Slovesnosti se je udeležilo 18 gg. duhovnikov. Na predlog p. Salvator Zobeč so se odposlale udanostne izjave Njega svetosti papežu Benediktu XV., prevzvišenemu knezoškofu g. dr. Mihaelu Napotniku, prečastitemu generalnemu ministru frančiškanskega prvega reda, p. Bernardinu Klumperju in prečastitemu provincialu slovenske pokrajine sv. Križa p. Avgustinu Campi. Naj sedemstoletnemu jubileju v Nazarju slede kmalu še druge enake slovesnosti.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

»Tole smo torej prišli rastreljavat,« je sam s seboj govoril Kvik. »Téle azurno pikajoče čebele, ali kakor že imenujejo te razstreljive snovi (menil je azo-imide), kar lepo delujejo, toda vzeti jih bo treba množico najbolj gibkih, če se nam sploh posreči tja dospeti. Pa se mi tudi škoda zdi, zakaj stara mucika je na svoj način kar brhka.«

»Pojdimo dol!,« je dejal Orme. »Dognati moramo, kje smo; morebiti utegnemo v megli uiti.«

»Še en hip,« sem odvrnil. »Ali vidite tole?« in pokazal sem proti neki igli podobni skali, ki je štrlela iz megle približno miljo južno od malikove doline in — menim — dve milij odtod, kjer smo bili mi. To je »Bela peč«; v resnici ni bela, ampak iastrebi bivaio na njej in zato je taka videti. Prej je nisem nikoli videl, zakaj šel sem po noči mimo; vem pa, da ona zaznamuje začetek reže, ki vodi proti Muru navzgor; spominjate se, da nam je Šadrah tako pripovedal. Dobro, če se nam posreči doseči to Belo peč, imamo upanje na življenje.«

Orme si je urno ogledal in ponovil: »Pojdimo dol!, sicer nas tu gor! opazijo.«

Šli smo dol in z mrzlično naglico začeli preiskovati. Uspeh je bil sledeči: V oboku pod stolpom so bila dvoina vrata, pokrita z bakrenimi ali bronastimi pluščami; vanje so bile vtolčene čudne podobe, ki nai bi predstavljale živali in ljudi; bile so očividno stare. Ta vrata so imela mreže, ki so skoz nie mogli opazovati ali streljati puščice. Kar se je pa nam važneje zdelo, ie bilo to, da niso imela ključavnic, ampak so bila zavarovana samo z debelimi bronastimi zapahi in zavorami, tako da smo ih lahko odstranili.

»Izgijimo odtod, dokler se megla ne vzdigne,« ie dejal Orme. »Če nam poide po sreči, utegnemo sotesko doseči.«

Pritrdilj smo in jaz sem tekel k velblodom, ki so ležali takoj zunaj obok. Preden sem ih pa dosegel, me ie Kvik nazaj poklical.

»Tu-le skoz poglejte, gospod doktor,« ie dejal in pokazal proti eni izmed ogledovalnih odprtín.

Pogledal sem in v gosti megli videl konje-niško kardelo, ki se ie bližala vratom.

»Morali so nas videti vrh obzidja.

»Bedaki, da smo šli gor!« ie vzkliknil Orme.

Isti hip ie odskočil nazaj, niti sekundo prekmalu, zakaj skoz odprtino, kjer ie bil prej njegov obraz, se ie zabliskalo kopje, ki ie zadelo tla pod obokom. Slišali smo tudi še drugo kopje zarožljati na bronaste plošče na vratih.

»Nimam sreče!« ie dejal Orme; vse ie izgubljeno, vlomili bodo. Zdaj pa mislim, da ie najbolje, če se lotimo držne igre. Ali imata svoje puške, narednik in doktor? Da? Potem

si pa izberita svoje strelnice, pomerita in izstrelita v nje svoje naboje vanje. Nobenega strela zastoni! Za Boža, nobenega strela zastoni! Zdaj — ena-dve-tri, ogenj!

Ustrelili smo v gosto množico moštva, ki je raziahalo in teklo proti vratom, da bi jih razbilo. Na tako daljo smo komaj mogli izkreniti in naboj naših repetirk je nosil po pet strelcev. Ko se je dim razkahljal, sem našel dobro pol tucata Tungov na tleh, dočim je nekaj drugih ranjenih omahovalo. Nekaj mož in konj je bilo tudi zadetih po kroglih, ki so prebile telesa padlih.

Uspeh tega krvavega streljanja je bil hopen in pomemben. Naj so bili Tungi morda pogumni, vendar niso bili navajeni na repetirke. Živeli so popolnoma ločeno, bili so namreč obdani od velike reke; če bi bili tudi slišali o takih rečeh in slučajno slišali o stari puški s kresilom, ki je prišla do njih po trgovski poti, vendar o novodobnih puškah in njih strašni moči niso ničesar vedeli. Zato je mašina njih sramota, če se je njih počem izkahljal vričo prikazni nenadne smrti, ki se jim je morala skoro čarovniška zdeti. Vsekako so nevdržno bežali pustivši svoje mrtvece in ranience na tleh.

Tedaj smo zopet mislili na bež, kar bi bila pač za nas naboljša pot, toda oklevali smo, ker nismo mogli verjeti, da so Tungi pot pustili nezavarovano ali naredili kaj več kot se nekoliko proč umeknili, da bi nas počakali. Dočim smo tako čas gubili, se je mešla zelo razredčila, tako da smo si mogli svoj položaj ogledati. Pred nami je proti mestu ležal velik odprt prostor, čigar obzidje se je končavalo pri zidovju Harmaka. Tvorilo je nekako predsobo pred njim; bilo je sem postavljeno zato, da bi branilo mestni vhod skozi katerega smo bili v temi jezditii ne vedoč kam šremo.

»Tale notranja vrata so odprta«, je dejal Orme zabrnivši glavo proti velikim vratom na bolj oddaljeni strani četverokotnika. Poidimo in poglejmo, če jih moremo zapreti. Drugače tega prostora ne bomo dolgo branili.

Tekli smo torej izprekoma proti daljnim vratom, ki so bila podobna onim, skozi katere smo pravkar streljali, samo širša. Ker ni bilo nikogar, ki bi nam načel pri našem trudu, smo videli, da je združene moči vseh nas treh bilo ravno, pa samo ravno dovoli da smo zasukali najprej ena, potem pa še druga v njih tečajih in razne zapuhe in zapore delali na njih mesta. Dva človeka ki je teča dela nikoli ne bila opravila, ker smo bili po trije in popolnoma obupani, smo ga izvršili. Nato smo odšli nazaj pod svoj obok, in ko se ni nič zgodilo, smo porabili priliko, da smo nekakrat založili v usta jedi in pijače. Kvik je modro omenil, da bi prav tako lahko umrli s polnimi ali pa praznimi želodci.

Ko smo šli preko četverokota se je mešla urno tanišala, ko je solnce izšlo, in sesalo hlapove iz premočene zemlje, se je za nekaj časa zopet zgostila.

»Narednik«, je Orme nenadoma dejal, »tyle črni ljudje so prisiljeni nas kmalu napasti. Zdaj je čas položiti mino, dokler ne morejo videti, kaj počnemo.«

»Jaz pravkar isto mislim, kapitan: čim orei, tem bolje je Kvik odvrnil. »Morda bi hotel gospod doktor paziti tu na velblode, in če bi videl koža svojo glavo nad zid pomoliti, naj mu vošči dobro jutro. Sai vemo, točen strelac je, točen, gospod doktor«, in potapljal mi je puško.

Prikimal sem, onadva sta pa vzela iz tovara žico in zavojčke, ki so bili podobni kositrenim tobakovim škatljam. Obrnena sta bila proti kameniti zgradbi sredi četverokotnega prostora, ki je bila videti oltar, pa je, menim, bil govorniški podstavek, kjer domači meštariji prodajali sužnje in drugo trgovski blago. Kaj sta tam pravzaprav počela, vem, da ne vem; preveč me je tudi res zaimalo straženje obzidja, preko katerega sem lahko videl nad megljo vrhove, da nisem preveč požal na njih početje.

Nenadoma je bila moja čuječnost poplačana, zakaj nad nasprotnim velikim obokanim vhodom se je v razdalji sto in petdeset korakov prikazal nekak poglavar, oblečen v belo

obleko z resnično lepim turbanom oziroma pisanim pokrivalom, ki je paradiš gori in doli, izzivajoče vihtel sulico in glasno kričal.

Na tega moža sem zelo skrbno pomeril in še legel za to. Kot je Kvik dejal sem dober strelec, saj sem se s to umetnostjo počel veliko let; vendar človek vseeno izgreši, česar v tem slučaju nisem želel, dasi nisem imel nikake osebne mržnje do ubohega fanta v lepem pokrivalu. Nenadna in skrivnostna smrt tega divjaka bi, to sem že čutil, napravila na to ljudstvo velik vtis.

Nazadnje je obstal točno nad vrati in začel plesati nekak bojni ples: od časa do časa je obrnil glavo in nekaj zakričal proti ostalim na oni strani obzidja. To je bilo zame. Pomeril sem ga kar moč skrbno, kot da streljam tarčo, da zadenem v črno. Meril sem nekoliko nizko za slučaj, da bi puška udarila kvišku in zelo prijazno pritisnil na petelina. Naboj se je vnel, kroglja je šla svojo pot in mož na obzidju se je ustavljal sredi plesa in krika in popolnoma mirno obstal. Očividno je slišal strel ali čutil piš za krogljo, toda zadet ni bil.

Dvignil sem vzmet, vrčel prazni naboj vun in se pripravil, da iznova ustrelim: ko pa sem pogledal kvišku, sem videl, da ni bilo treba, zakaj funški povečnik se je vrtil na svojih petah naokoli kot vrtavka. Tri ali štirikrat se je zavrtel z neverjetno naglico, nato je nenadoma razprostrl svoje roke, nato pa je štrbunknil z glavo naprej z obzidja kot plavač z deske, samo na hrbet in več ga ni bilo videti. Samo z one strani teh vrat je vstal vik izze in osuplosti.

Ker se potem noben Tunč ni več prikazal na obzidje, sem pozornost obrnil na ogledovalno odprtino v vratih za seboj. Zapazil sem nekaj konjenikov, ki so se premikali v daljavi kakih štiri ali petsto jardov na skalnatem grebenu, kjer ni bilo megle; začel sem na nje streljati in drugi strel je bil toliko srečen, da je nekoga moža vrčel iz sedla. Eden izmed njegovih tovarišev, ki je moral biti junak, je takoj skočil na tla, ga vrčel — mrtvega ali živega na konja, se sam zavilhtel za nje in v spremstvu ostalih oddiral; preganjal ga je nekaj brčkone brezuspešnih krogel, ki sem jih za njim poslal.

Zdaj se je pot do soteske proti Muru zdelo prosta in obžaloval sem, da Ormeja in Kvika ni bilo pri meni, da bi poizkusili uiti. Premišljeval sem, ali naj ju grem iskat ali naj ju pokličem, kar nenadoma zasledam, da se vračata in spotoma zagrebata žico ali žice v pesek; isti čas sem zaslišal hrum bobnečih udarcev, o katerih pomenu se nisem mogel motiti. Očividno so Tungi razbijali nasprotna bronasta vrata z neke vrste oblegovalnim ovnom. Tekel sem nama naproti in nama povedal svojo novico.

»Dobro narejeno«, je dejal Orme z mirnim glasom. »Zdaj, narednik, zvežite te žice takoj z baterijo in pazite, da jih trdno privijete. Vi ste jih preiskali, ali ne? Doktor, bodite tako dobri in odprite vrata. Ne, sami tega ne morete, vam takoj pomorem. Poglejte

po velblodih in nategnite jim iermene. Tyle Tungi podero vrata v eni minuti in potem nam časa ne bo preostajalo.«

»Kaj nameravata?« sem prašal in ubogal. »Pokazati jim nekaj umetelnega ognja, upam. Peljite velblode pod obok, da s svojimi stopali ne zahodijo žic. Tako — zdaj na mir, vi godrnjajoča živina! Zdaj pa nad te zapuhe! Sveta nebesa! Kako trdovratni so! Čudim se, zakaj jih Tungi ne namažejo. Enih vrat bo dovoli, druga nas nič ne brigajo.«

Delali smo divje in posrečilo se nam jih je premekniti in na pol odpreti. Kakor daleč smo mogli videti, ni bilo zunaj nikogar. Straža se je — zdelo se je — umaknila bodisi iz strahu pred krogliami ali iz drugih posebnih razlogov.

»Ali naj poskusimo jezditii tia?« sem predlagal.

»Ne,« je odvrnil Orme. »Če to storimo v misli, da za višino ni Tunč, ki nas bodo po notranji strani mesta na svojih urnih konjih hitro dohiteli. Predno zbežimo, jih moramo prestrašiti in potem nas bodo ti, ki bodo ostali, pustili v miru. Zdaj pa poslušajte. Ko dam povelje, vidva odpeljita velblode na stran in pokleknejo naj kakih petdeset jardov proč, ne bliže, zakaj jaz ne vem, kako daleč ta nova razstreliva sežejo; morebiti dalje, kot mislim. Jaz bom čakal, dokler Tungi ne pridejo prav nad mino, in nato jo zažgem, nakar vaju bom skušal doseči. Če ne, jezditia kar le moreta proti tisti Beli peči in če dospeta v Mur, izročita moje poklone Kraljevi hčeri ali kakor se že imenuje, in ji rečita, da če mi prav ni dano njej služiti, vendar narednik Kvik prav toliko razume o pikritu kot jaz. Tudi zaslišite Sadraha in ga obesite, če je kriv Higésove smrti. Ubogi stari Higés! Kako bi ga bile te reči razveselile!«

»Oprostite, prosim, gospod kapitan,« je dejal Kvik, »toda jaz bom ostal pri vas. Gospod doktor vam lahko pazi na tovarne živali.«

»Ali hočete biti tako dobri, narednik, in ubogati povelje in se spravitii na varno, kedar se vam reče? Zdaj pa konec besedi! Zaradi namenov tega pohoda je potrebno, da si eden izmed naju izkuša ohraniti zdravo kožo.«

»Ali bi potemtakem, gospod, ne mogel jaz za baterijo skrbeti?« je predlagal Kvik.

(Dalje.)

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najceneje.

BRINJE se zopet dobi pri **Franc Pogačniku**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 3728

Zajčje kože kupuje

tovarna klobukov **ŠEŠIR** d. d. Šk. Loka.

EKSPORTERJI

ali

izdelovalci eksportnega blaga

kakoršnekoli stroke, ki hočejo dobiti trgovskih zvez z Nemčijo ali razširiti obstoječe, naj pošljejo svoj naslov pod „G. M. 782“ na „Medjunarodni prometni novinski i oglasni zavod d. d. Zagreb, liica 21.“

DR. GROVER
zopet ordinira

Pristavnik z ženo, brez otrok, se sprej-
Trnovem v Ljubljani. Pogoji: kmetijska vajena,
pridna, zanesljiva, samostojna delavca. Stanovanje
in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Zglasiti se je
tako v pisarni hotela »Slon« v Ljubljani. 3817

Lesna družba Ilirija, Ljubljana.
Kralja Petra trg (pred sodnico), nakupuje hlode
vsake vrste, cele gozdne parcele, trame in deske
vsakovrstnega lesa. 3815

Veliki hlapec, priden in pošten, ki razume
do konj, se takoj sprejme proti popolni oskrbi in
dobri plači v župnem dvorcu v Leskovcu pri
Krškem. 3811

Sprejmeta se **krojaški pomočnik in**
tako j **učencem**. Istopam se sprejme (starejša) ZEN-
SKA, ki bi bila poštna, pridna
in vsaj nekoliko večja v gospodinjstvu. Služba
irajna. — **FRANJO S. HROVAT**, krojaški mojster,
Gaberje pri Celju 75 3712

DRVA trdega in mehkega lesa, tudi od-
padke rezanega lesa, popolnoma
ali na pol suha, **OGIJE** kupim vsako
in bukovo množino.
Ponudbe detajlirane pismeno ali ustmeno na
Albin Istenič, LJUBLJANA, Koslerjev
grad. Ustmene ponudbe
vsak dan od 2. do 6. popoldne. 1803

Izgubil sem 12. t. m. od Dol. mosta do
Dol. kolodvora črno platne-
no denarnico z večjo vsoto denarja. Kdor jo
najde, naj jo prinese v policij, stražnico pri
Jurju na Dol. cesti, ali pa v Št. Jakobsko
župnišče in prejme dobro nagrado. 3757

Prada se šest mesecev star
MERJASEC
Poizve se pri **FRANC TEPINA**, pek. mojster,
Stražišče pri Kranju. Cena po dogovoru 3789

Lanišče in predivo
zamenja v
platno

mehanična vrvarna, terična in predilnica
ANTON ŠINKOVEC, Kranj-Grosuplje.

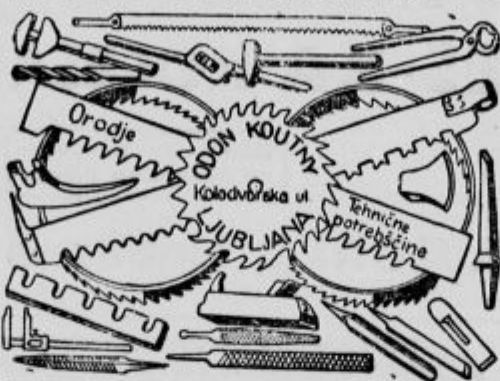
Po nizki ceni dobite lastni izdelek
potovalnih košar, več vrst žime
in morske trave (afrik)

Anton Merhar, pletarstvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 22.

CENIK z več tisoč
slikami
čez konfekcijo, čevlje, klo-
buke, perilo, preproge,
parfumerijo, torbarsko, no-
žarsko, galaaterijsko in
kratko blago je ravnokar
izšel. Piši e še danes ponj. Pošlje se vsakomu
zastonj. Izbera ogromna, cene čudovito nizke.
Veletrgovina in razpošiljalnica
R. STERMECKI, CELJE št. 305, Slovenija.

FIŽOL ribničar, mandalon in prepe-
ličar (koks)
SUHE GOBE
kupuje in plača najvišje dnevne cene
KMET & KOMP., Ljubljana,
Gospodsvetska cesta št. 8.
PROSIM ZA PONUDBE

PREDIVO trto ne prodajate poprej,
dokler ne vprašate
tvrdko **IVAN N. ADAMIČ**, Ljubljana, Sv. Petra
cesta št. 31, — katera plačuje najvišje. 3453

Menjalnica
Slovenske eskomptne banke
LJUBLJANA
nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute
: po najugodnejših dnevnih cenah. :
ima poseben borzni oddelak. Pravzema vse bančne posle.
Telefon šte. 3.

NAZNANJAMO

da so zopet došle
fine velike rute
(ogrinjalke), pleti;
svileni, volneni,
žametasti robci in šerpe, pletena gorke jopce, srajce, hlače za
moške in ženske; razni barhetli, hlačevina in žamet; bela, rujava, svetlo
in temno pisana **kotenina posebno dobra**. Posebno priporočamo za
ženine in neveste **fino črno in barvasto sukno**, volneno blago in **svilo**
v vseh barvah, **fine klotaste odeje**, blago za **rjuhe in namizne prte**,
cvilil, vezenino (šlingarijo), srajce, ovratnike, kravate in razno drugo blago.
Kdor si hoče nabaviti **dobro blago po nizki ceni** naj se obrne na trgovino

„PRI IVANKI“ F. & I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za
živino, po pošti 5 zamotkov po 1/4 kg
za 50 kron. Glasom ukaza deželne
vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-
narji, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne
zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek
zajutrek za odrasle, daje bolnikom
kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo
se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na
tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov
po 1/4 kg 100 kron.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku
in živalih Naftol-mazilo, ki je brez
duha in ne maže perila. — 1 lonček
za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažna potnike v New-York redno 3 krat
v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojs-
nila in prodaja vozniht listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

IV. JAX IN SIN

Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz to-
varne v Lincu. — Ustanovljena
l. 1867. — Došlo je ravnokar
večje število strojev za
vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „ADLER“.
Ceniki zastonj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Stigra, Waffnerad.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** stev. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, za-
peštnice in srajce.

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske nre
Burdlike
Zenne ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in srebrnine

F. ČUDEN
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

**Miši - podgane
stenice - ščurki**

n vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najboljše preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K, za ščurke, posebne močne vrste 25 K, posebno nočna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev 10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam 10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Novovpeljana
— trgovina — **K. Pečenko**
Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogal Kolodvor. ul.)

Usnje ter potrebščine.

Cene konkurenčne, postrežba solidna.

Kupujemo suhe gobe

priporočamo pa vse vrste semen za poletje in jesen! — Sever & Komp, Ljubljana, Wolfova ulica šte. 12.

Prvovrstna

ES-KA KOLESA

Najfinejše predvojnokvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana

Gospodarska cesta 14.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča Igo Vok, Ljubljana, Sodna ulica št 7.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

**klavno živino
in prašiče**

po najvišji cenl.

Potrebno in koristno je,

da brez ocologa potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju polom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojskov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo rajše še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar. Konečno se obratamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

**ZADRUŽNA GOSPODARSKA
BANKA D. D. v Ljubljani**

posluje začasno v prostorih Zadrुžne zveze, Dunajska c. 38|I.

Podružnice:

**SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT,
SARAJEVO, ŠIBENIK.**

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblašteni prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.

Izplačuje svojim klientom vsak znesek brez odpovedi v gotovini.